

BUDAPEST
BELVÁROS-
LIPÓTVÁROS

B E L V Á R O S

A JÖVŐ ÁROSA

FELÜLVIZSGÁLAT 2025

GAZDASÁGI PROGRAM / FEJLESZTÉSI TERV

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § alapján megalkotott, a kerület hosszútávú fejlesztési elképzeléseit és működési irányait megfogalmazó fejlesztési terv.

2020 - 2024

Tartalomjegyzék

Az Önkormányzat munkáját díjazó elismerések.....	1
1. Bevezetés.....	9
1.1. Vezetői összefoglaló.....	9
1.2. Jogszabályi háttér.....	10
2. A 2020-2024-es Gazdasági Program értékelése.....	11
2.1. Jelentősebb közterületi és zöldfelületi fejlesztések 2020-2024.....	11
2.2. Ingatlan fejlesztések.....	17
2.3. Közlekedést érintő fejlesztések.....	21
2.4. Stabil jogi környezet kialakítása.....	22
2.5. Stabil pénzügyi gazdálkodás biztosítása.....	24
2.6. Közterületek és zöldfelületek használatát érintő beavatkozások.....	24
3. Belváros-Lipótváros helyzetelemzése.....	26
3.1. Lakosság, társadalom.....	26
3.2. Szociális ellátások és gyermekvédelem.....	28
3.3. Településszerkezet és közlekedés.....	29
3.4. Épített környezet és örökségvédelem.....	30
3.5. Közterületek és zöldfelületek.....	31
3.6. Gazdaság.....	31
3.7. Önkormányzati gazdálkodás.....	32
4. Helyzetértékelés.....	33
5. A Gazdasági Program illeszkedése a területfejlesztés célrendszeréhez.....	34
6. Stratégiai célok és irányok.....	38
6.1. Belváros-Lipótváros a világörökségi területhez méltó, élő és élhető városrész.....	39
6.2. Lakossági, városközponti és turisztikai szolgáltatások magas minőségben történő biztosítása.....	39
6.3. Értékőrző, ugyanakkor az innovatív települési megoldások alkalmazása.....	39
6.4. Aktív és hosszantartó élet feltételeinek megteremtése.....	40
6.5. Társadalmilag, gazdaságilag és környezeti szempontok szerint is fenntartható kerület.....	40
7. Prioritások.....	40

Az Önkormányzat munkáját díjazó elismerések

Év	Díj	Kategória
2024	Településfejlesztési Díj	Arany János utca megújítása - infrastruktúra fejlesztés
2024	Tehetségbarát Önkormányzat Díj	
2024	Vöröskereszt	Humanitárius kerület
2024	Építőipari Nívódíj - Elismerő oklevél	Hild tér játszótér és környékének megújítása
2024	Polgárőr kerület díj	
2024	Sport Forum Awards - Bronz minősítés	V.30 Belvárosi Sportközpont CSR - Az év akciója kategóriában
2024	Sport Forum Awards - Elismerő oklevél	V.30 Belvárosi Sportközpont - Mozgás Öröme Díj kategóriában
2024	Marketing Diamond Awards - 4 marketing gyémánt	V.30 Belvárosi Sportközpont
2024	Családbarát Munkahely Díj	Belvárosi Közösségi Tér
2024	Felelős Foglalkoztató arany minősítés (OFA)	Belvárosi Közösségi Tér
2024	Helyi Érték Oklevél	V.30 épületét beválasztották az értéktárba
2023	Vöröskereszt	Humanitárius kerület (elsőként Belváros részesült ebben a díjban)
2023	Településfejlesztési Díj	Arany János utca megújítása - infrastruktúra fejlesztés
2023	Települési Index Díj	Egyensúly Intézet által összeállított mutató
2023	Budapest Építészeti Nívódíj - Dícséret	Bástya park
2023	Sport Forum Awards - Ezüst minősítés	V.30 Belvárosi Sportközpont Sport Facility kategóriában
2023	Marketing Diamond Awards - 6 marketing gyémánt	V.30 Belvárosi Sportközpont
2023	Családbarát hely	V.30 Belvárosi Sportközpont Családbarát szolgáltatóhely tanúsító védjegy
2023	Családbarát Munkahely Díj	Belvárosi Közösségi Tér
2023	Családbarát hely és Családbarát Szolgáltatóhely	Belvárosi Közösségi Tér
2023	Felelős Foglalkoztató - Ezüst minősítés	Belvárosi Közösségi Tér

Az Önkormányzat munkáját díjazó elismerések

Év	Díj	Kategória
2022	Településfejlesztési Díj	Belvárosi Közösségi Tér - szolgáltatásfejlesztés kategóriában
2022	Településfejlesztési Díj	"Bástya park - közösségi, klímatudatos, történelmi közpark"
2022	PR Excellence Hungary Award	Shortlistre került a V.30 Belvárosi Sportközpont
2022	Településfejlesztési Díj	V.30 Belvárosi Sportközpont - szolgáltatásfejlesztés kategóriában
2022	Építőipari Nívódíj	Bástya park
2022	Az Év Családbarát Vállalata 2022 - Különdíj	Belvárosi Közösségi Tér - szociális ellátás kategória
2022	Családbarát Vállalat 2022	Belvárosi Közösségi Tér
2022	Öko-kör a Belvárosi Közösségi Térben	Belvárosi Közösségi Tér
2022	Meseterápiás Gyakorló Intézmény	Belvárosi Közösségi Tér
2022	Edison 100	Belvárosi Közösségi Tér
2022	Családbarát Munkahely Díj	Belvárosi Közösségi Tér
2022	BIG SEE Architecture Award	V.30 Belvárosi Sportközpont épülete
2022	Zöld Minősítés - Ökotudatos elismerés	V.30 Belvárosi Sportközpont
2022	Marketing Diamond Awards - 3 marketing gyémánt	V.30 Belvárosi Sportközpont
2021	Edison 100	Belvárosi Közösségi Tér
2021	Családbarát Munkahely	Belvárosi Közösségi Tér
2021	Családbarát Vállalat 2021 - döntős helyezés	Belvárosi Közösségi Tér
2021	Felelős Foglalkoztató 2021 cím - 2. helyezés	Belvárosi Közösségi Tér
2021	Családbarát Hely és Családbarát Szolgáltatóhely	Belvárosi Közösségi Tér
2021	Sport Marketing Awards - Bronz minősítés	V.30 Belvárosi Sportközpont CSR - Az év akciója kategóriában
2021	HRKOMM Awards - döntős helyezés	V.30 Belvárosi Sportközpont
2021	Kutyabarát Hely	V.30 Belvárosi Sportközpont - vendégtér
2021	Családbarát hely	V.30 Belvárosi Sportközpont - Családbarát szolgáltatóhely tanúsító védjegy
2021	Magyar Fürdőszövetség	V.30 Belvárosi Sportközpont - 5 csillagos uszoda nemzeti védjegy
2020	Edison 100	Belvárosi Közösségi Tér
2020	Miniszteri elismerés (Belügyminisztérium)	Segítő Kezek Kft.
2020	2020. év Innovatív Szociális Szolgáltató Szervezete Díj	Segítő Kezek Kft.
2020	Családbarát Vállalat cím 2020	Belvárosi Közösségi Tér
2020	Családbarát Munkahely	Belvárosi Közösségi Tér
2020	Felelős Foglalkoztató cím 2020	Belvárosi Közösségi Tér

Az Önkormányzat munkáját díjazó elismerések (nem teljes tartalom)

HELY-
ÉRTÉK

OKLEVÉL

A V.30 BELVÁROSI SPORTKÖZPONT
ÉPÜLETE PÉLDAMUTATÓ
EREJÉNÉL FOGVA
SZEREPEL A III. ÉPÍTÉSZETI
NEMZETI SZALON TÁRLATÁN.

A HelyÉrték című kiállítás
a magyar építéssel legnagyobb szabású
bemutatókörüli lehetősége a hazai és
a külföldi nagykövetség előtt,
a nemzeti szalonok hagyományát 2014-ben
újraindító Magyar Művészeti Akadémia
iniciatívájára. A kiállítás, mely felmutatja
mindazt a potenciált, ami a magyar építéssel
jelenet és erejét jellemzi,
szeptember 15-ig tekinthető meg,
a budapesti Műcsarnokban.

GYÉMÁNT 2023

PÁLYÁZÓ:

V.30 SPORT-
ÉS ÉLMÉNYKÖZPONT

PÁLYAMUNKA:

SZIMAT-MENTŐ: ADOMÁNYGYŪJTÉS

KATEGÓRIA:

TÁRSADALMI CÉLÚ KAMPÁNY

MARKETING
DIAMOND
AWARDS
2023

OKLEVÉL

ALÁÍRÁSUNKKAL TANÚSÍTJUK, HOGY

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS SPORTKÖZPONT KFT.

„V.30 BELVÁROSI SPORTKÖZPONT”

PROJEKTJE

SZOLGÁLTATÁSFEJLESZTÉS

KATEGÓRIÁBAN

A 2021. ÉVI TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÍJAT ELSYERTE.

BUDAPEST, 2022. DECEMBER 16.

SZEBENI DÁVID
ELNÖK

DR. TAS KRISZTIÁN
ELNÖKSÉGI TAG

Oklevél

A Magyar Vöröskereszt Országos Vezetősége

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat

részére

Vöröskeresztért végzett tevékenységéért

első alkalommal a Humanitárius Kerület

címet adományozza

Budapest, 2023. május

Fodor Antalné dr.
Magyar Vöröskereszt
elnöke

Kardos István
Magyar Vöröskereszt
főigazgatója

Oklevél

A Magyar Vöröskereszt Országos Vezetősége

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat

részére

Vöröskeresztért végzett tevékenységéért

második alkalommal a Humanitárius Kerület

címet adományozza

Budapest, 2024. május

Fodor Antalné dr.
Magyar Vöröskereszt
elnöke

Kardos István
Magyar Vöröskereszt
főigazgatója

HRKOM AWARD 2021

[döntő]

Nevezés

V30 BELVÁROSI SPORT- ÉS ÉLMÉNYKÖZPONT –
GREENOVATÍV ÖKOHÁZ

Nevező

V30 BELVÁROSI SPORT-ÉS ÉLMÉNYKÖZPONT

Főkategória

HR PLUSZ

Alkategória

KÖRNYEZETTUDATOS MUNKAHELY

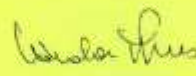
PPH MEDIA

ÜZLET,
PSZICHOLÓGIA

HRPOWER

kreatív

Apex
kreatív

Ügyvezető igazgató
Budapest, 2021. október 4.

1. Bevezetés

1.1. Vezetői összefoglaló

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete 2020 tavaszán fogadta el a Gazdasági Programját, amely tartalmazta a kerület fejlesztési céljait és működési irányait. Az előző ciklusidőre megfogalmazott fejlesztési terv a megjelölt időszakon túlnyúló, azon átívelő programot tartalmaz, hiszen az V. kerület elkötelezett a stratégiai szintű, hosszú távú koncepción alapuló fejlesztések mellett. Jelen felülvizsgálati dokumentáció áttekinti és értékeli az előző Gazdasági Programot, megtartja a releváns pontokat és értékelésüktől függően adaptálja azokat.

A Gazdasági Program két típusú célrendszert fogalmaz meg. A korábbi évek tendenciáját folytatva az átfogó, horizontális céloknak minden tevékenység esetében érvényre kell jutniuk, mint az élhető kerület, a lakosságbarát fejlesztések, a fenntartható városüzemeltetés, a településkép fokozott védelme és megőrzése, valamint a mitigáció és klímaadaptáció tématerületek. A horizontális célok egymással összefüggenek és hatással vannak, így biztosítva a stratégia belső kohézióját. A tematikus célkitűzések és fejlesztési elképzelések az egyes témák szerint határozzák meg a beavatkozási területeket és a specifikus céloknak alárendelten kerülnek megvalósításra. A Gazdasági Programban foglaltak teljesülését és értékelését a monitoringrendszer biztosítja, így mérhetővé válik a stratégiai célok megvalósulása.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata kiemelt feladatának tartja a gyermekekről és az időskorúakról való gondoskodást, ezért az elmúlt évek eredményeire építve különös hangsúlyt fektet ezen eredmények megtartására és színvonalának továbbfejlesztésére. A kerület centrumhelyzetéből fakadó, a „nagyvárosi élet” adta előnyök elkerülhetetlenül hátrányokkal párosulnak, ezért a lakossági igények figyelembevétele az élhető kerület alapja. Az emberek közérzetét és egészségi állapotukat az épített és természeti környezet jelentősen befolyásolja, ezért a fejlesztések minden esetben az itt élő lakosság szemszögéből indulnak ki.

Szintén fontos prioritásként, azaz beavatkozási területként kell kezelni a világörökségi címet is részben megalapozó egyedülálló, nemzetközi kulturális értéket is képviselő, historikus épületállomány fenntartását és fokozatos megújítását. Az Önkormányzat elkötelezett a kerületi ingatlanállomány értékőrző rekonstrukciója iránt, ezért sok-sok éve biztosítja a pályázati úton történő támogatások nyújtását a társasházak részére.

Az épületállomány megújítása mellett az Önkormányzat a közterületek revitalizációja és kiemelt színvonalú fenntartása esetében is különös gondossággal jár el, melyhez elengedhetetlen a társadalom természet és környezet iránti érzékenyítése, a felelős környezeti viselkedéskultúra megteremtése. A világörökségi területhez méltó módon illeszkedő közterületi és zöldfelületi megújítások a kortárs városfejlesztési elvek és innovatív megoldások aktív adaptációjával segíti az élhető város fenntartását, kialakítását. Belváros-Lipótváros számos területen úttörőként, az innovációk első alkalmazójaként jelenik meg a hazai települési rendszerben és ezt a kiemelt szerepet a Gazdasági Program által lefedett időszaktól függetlenül, minden tevékenységére vonatkozóan kívánja fenntartani.

1.2. Jogszabályi háttér

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a a képviselő-testület számára át nem ruházható hatáskörként előírja a gazdasági program elkészítését és elfogadását az alakuló ülést követő hat hónapon belül. Amennyiben a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani. A gazdasági programnak - a megyei és országos területfejlesztési elképzelésekkel összhangban készülve - kiemelt figyelmet kell fordítania az egyes közszolgáltatások biztosítására, azok színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzelésekre. A gazdasági program célkitűzései a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeinek megfelelően a helyi környezeti, társadalmi és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvényben megfogalmazott kötelezettségeknek megfelelően a kerület 2027 év közepéig új településfejlesztési tervet és helyi építési szabályzatot, együttesen új településtervet készít. A településfejlesztési tervben az önkormányzat a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével rövid, közép- és hosszú távú rendszerbe foglalja településfejlesztési szándékait; ennek keretében meghatározza a település jövőképét, az integrált stratégiai fejlesztési célokat és azok elérését szolgáló feladatokat; rögzíti a fejlesztési céladatokat és a fejlesztési akcióterületeket; egyben javaslatot tesz az akcióterületek hasznosításának jellegére és módjára; meghatározza a fejlesztési célok térbeli, időbeli és gazdasági rendszerét.

A korábbi, 2020-2024-es időszakra vonatkozó Gazdasági Programban foglalt tervek jelentős része megvalósult, folyamatban van vagy annak előkészítése zajlik. A fővárosi településfejlesztési terv kidolgozása jelenleg folyamatban van, mellyel való összhang megteremtése a kerület számára jogszabályi kötelezettség. A fent említettek okán jelen jogszabályi környezetben egy új Gazdasági Program kidolgozásának alapfeltételei nem biztosítottak, ezért jelen dokumentum a 2020-2024. évi Gazdasági Program felülvizsgálata.

2. A 2020-2024-es Gazdasági Program értékelése

A jövőbeli célok hiteles és releváns megfogalmazása érdekében a kerület jelenlegi állapotát, jellemzőit és a tágabb környezetét is érdemes alaposan megvizsgálni. A Gazdasági Program funkciója a mélyreható vizsgálatok helyett a település aktuális helyzetére vonatkozó – a társágzatok vizsgálataira alapozott – átfogó koncepció kidolgozása és bemutatása. Ezért az értékelés a leginkább meghatározó jelenségekre koncentrálni különböző tématerületek mentén. A vizsgálat a társadalmi, gazdasági jellemzők és folyamatok mellett a környezeti állapotot valamint a település műszaki infrastruktúráját is figyelembe veszi.

A jelenlegi állapot mellett bemutatásra kerülnek az elmúlt években elért eredmények és egyes alkalmazott innovációk is, amelyek a következő időszakra hatással lesznek és meghatározzák a kerület jövőjét. Az előző ciklusban megvalósult fejlesztések és beruházások során kiemelt szempontot jelentett az élhető kerület alapjainak megteremtése, a kerület védett településképi arculatának megőrzése, a fejlesztések arculathoz illeszkedő megvalósítása, az innovatív és klímatudatos tervezési, valamint a fenntartható üzemeltetési szemlélet alkalmazása. A következőkben a megvalósult fejlesztések, a hatályos stratégiai dokumentumok, rendeletek, valamint a kerület kötelező és önként vállalt feladataiban történt változások kerülnek bemutatásra.

Belvárosi megvalósult fejlesztések az innováció jegyében

2.1. Jelentősebb közterületi és zöldfelületi fejlesztések 2020-2024

Belváros Önkormányzata élen jár az innovatív technológiák használatában. Magyarországon az elsők között alkalmazta a fák városi környezethez való alkalmazkodását segítő legmodernebb ültetési technikákat – a gyökércella rendszert és a Stockholm-módszert –, a közterületfejlesztéseit pedig a klímatudatos és hatékony vízgazdálkodási szemlélet alapján végzi. Ennek köszönhetően Belváros Önkormányzata olyan elismeréseket nyert már el, mint többek között a nemzetközi szinten legjobb építészeti megoldásokat díjazó BIG SEE Architecture Award, az ökotudatossági zöld minősítés, a Virágos Magyarország környezetszépítő verseny fődíja és az innovatív faültetési módszerek alkalmazásért járó oklevele.

Belváros Önkormányzatának fejlesztései nyomán az elmúlt években olyan zöld és kék szemléletű parkok és közterületek jöttek létre, mint a lebegő sportpályával és esővédett játszótérrel felszerelt, több funkciós Bástya park, amely Komplex infrastrukturális létesítmény kategóriában elnyerte a 2022. évi Építőipari Nívódíjat, 2023-ban Budapest Építészeti Nívódíj Dícséretben részesült, majd Infrastruktúra-fejlesztés kategóriában elnyerte a Településfejlesztési Díjat is. Hasonlóan innovatív módon hozta létre Magyarország első, Kufli mesesorozat tematikájú, akadálymentes játszótérét is a Hild téren, valamint újjátotta meg faltól falig, klímatudatos szemlélettel a közel 100 egyedből álló fasorral átadott Arany János utcát.

A környezeti egyensúlyra törekvés a fenntartható fejlődés záloga. Ennek jegyében évről évre újabb és újabb beruházások kapcsolódnak az ökotudatos fejlesztések láncolatába.

2019-ben – Magyarországon elsőként alkalmazva a gyökérmenedzsmet rendszert – 82 új fával városi viszonylatban jóformán erdőt hozott létre a Podmaniczky téren. 2020-ban, szintén

egyedülálló módon, talajkapcsolatos, zöld buszmegálló létesítési programba kezdett, amelynek első állomása a József nádor téri váró volt. Az azóta eltelt időszakban számos új helyszínen élt a belvárosi környezetben jelentős eredményt hozó zöld buszváró kialakításával.

2.1.1. Bástya park

A klímabarát innovációk jegyében Belváros Önkormányzata több szempontból is egyedülálló közparkot hozott létre 2022-ben az V. kerületi Bástya utcában. A beruházás célja egy olyan történelmi környezetben elérhető pihenő közpark és játszótér megalkotása volt, ami a kerület egységes ökológiai rendszerébe illeszkedik, amely jelentősen csökkenteni képes a klímaváltozás lokális hatásait. A Belvárosban a Bástya parkban látható jelenleg az egykori – Mátyás király uralkodásának idején emelt – középkori pesti városfal a legnagyobb hosszúságban, csaknem 50 méter hosszan. A park ökológikus és ökonomikus üzemeltetési szemlélettel készült, az öntözés a helyben gyűjtött és felhasznált esővízzel, és fűrt kútból történik. A párolgó felület növelését szolgálja az esőkert kialakítása, amely a csapadékvizek helyben történő tárolását segíti.

Innovatív megoldásként jelenik meg a járható kertnek nevezett térelem is, amely egy fém rácsszerkezetű, teljes értékű járófelületet jelent, amely mégsem vesz el a zöldfelületből, hiszen alatta szintén növényzet található. A parkban és az azt szegélyező szakaszon faltól-falig megújított Veres Pálné utcában összesen 30 új fát, cserjéket, évelőket, valamint a szomszédos tűzfalakra zöldfalakat telepítettek. Ezzel az első olyan közpark Magyarországon, amelyben a zöld és kék szemlélet egyaránt megmutatkozik. Mindezek által a park területén a korábbi 4,5%-os zöldfelületi arány 53%-ra növekedett, ami – a zöldfalak nélkül – 846 m² új zöldfelületet eredményezett. A kiszolgáló épület fűtése levegő hőszivattyúval történik, így az rendkívül hatékonyan és zéró emisszióval működik.

A többfunkciós park főbb tartalmi elemei: pihenőpark, játszótér, sportpálya, tanösvény (városfal sétány, gyilokjáró), kilátópont, vízjáték, várostörténeti galéria (kiállítótér). Az alkalmazott építészeti megoldásokkal többszintes területhasználat jött létre, így az egymás alá rendezett sportpálya, esővédett játszótér, és a félig a földbe süllyesztett kiállítótér funkciót is magába foglaló kiszolgáló épület komplex szolgáltatást nyújt, emellett a terület felszínének nagyobb része pihenő- és zöldfelületként tud hasznosulni.

fotók: www.hypeandhyper.com

2.1.2. Olimpia park körüli futópálya

Belváros Önkormányzata a lakossági igényeknek megfelelően folyamatosan fejleszti az aktív életmód feltételeit. A belvárosi Olimpia park körül kialakított futópályát a sportolni vágyók 2022 tavaszán vehették birtokba. A vadonatúj futókör 436 méter hosszú, 120 centiméter széles és napelemmel működő LED sebességjelző táblával, nyújtókorlátokkal, értékmegőrzővel és ivókúttal is felszerelte Belváros Önkormányzata. A futópálya mellett az Olimpia parkba érkezők számos módot találhatnak a szabadidő aktív eltöltésére a több mint kétezer négyzetméteres játszótér, valamint a futball, kézilabda és kosárlabda játékokra egyaránt alkalmas sportpálya nyújt lehetőséget a mozgásra.

fotó: www.pestbuda.hu

Az V. kerület az elmúlt évek fejlesztései során koncepciózusan valósítja meg a klímatudatos intézkedéseket, törekedve a klímasemlegesség elérésére.

2.1.3. Arany János utca teljes szakaszának megújítása

Az intézkedések sorába illeszkedve az Arany János utca teljes szakasza a kék szemlélet jegyében került kialakításra 2023-ban 100 új fával, zöld buszmegállóval, több mint félszáz kerékpártárolóval, víztakarékos öntözőrendszerrel, esővízgyűjtő ciszternával és a talajvizet hasznosító fűt kúttal.

Az Arany János utca fatelepitésénél egyaránt használták a gyökércella rendszert, valamint a Stockholm faültetési rendszert. Mindezzel létrejött hazánk leghosszabb Stockholm módszerrel ültetett fasora, ahol a természetes lapkőburkolatnak köszönhetően a csapadékvíz behatol a fák

gyökérszónájába és ott el is tárolódik. A gyökerek és a talaj organizmusai számára szükséges oxigén biztosítása érdekében a talaj stabilan – a fák élete során mindvégig – porózus marad.

Az V. kerület a 2020-ban indított buszváró zöldítési programja keretében az Arany János utcában is létesített egy növényekkel – a városi környezetet jól tűrő, ugyanakkor hatalmas zöldfelületet képező és gyorsan növekvő vadszőlő fajtákkal – befuttatott buszvárót, ami immár a 13. a Belvárosban.

Az V. kerület tudatos klímastratégiájának része a természeti kincseinkkel való felelős gazdálkodás, ezért Belváros Önkormányzata az UniCredit Bankkal együttműködve a megújult Arany János utcában esővízgyűjtő ciszternát hozott létre, amely nagyjából 200 fa napi öntözési igényét képes kielégíteni. A rendszer lényege, hogy a Bank a székházának tetejéről összegyűlt esővizet nem a közcatornába, hanem – köszönhetően a Bank által a székházukban elvégzett műszaki átalakításoknak – a vízgyűjtőbe vezeti, így az öntözővízként eltárolható és hasznosítható. A ciszternát esőmentes időszakokban a fűrt kút szolgálja ki talajvízzel, amit a Duna táplál.

2.1.4. Hild tér – Kufli játszótér

2023 szeptemberében többszereplős együttműködés eredményeként újult meg a Hild tér, ahol Belváros Önkormányzata az első *Kufli* tematikájú befogadó játszótérrel hozta létre. A téren, mint ahogyan a Belváros összes, elmúlt időszakban megújult közterületén, a csapadékvíz-gazdálkodás feltételeinek a kialakítására is sor került. A növényzet vízellátását a helyben gyűjtött és megtartott csapadékvíz, fűrt kútból származó talajvíz, vízpazarlásmentes automata öntözőrendszer biztosítja. Speciális gyökérvédelmi technológia alkalmazásával favédelmi szakember felügyelete mellett, 250 cm mélységig teljes talajcsere történt, így a területen álló egykori telefonközpont maradványainak rekultiválásával ideális életteret alakítottak ki a fáknak, növényeknek.

A tervezési koncepció gerincét a parkban jelen levő koros fák képezték, miközben a Hild téri faállomány 13 új fával, köztük több, igazán nagyméretű, 20-25 éves, 15-20 méter magas egyeddel, változatos magasságú cserjékkel, évelőkkel és gyepfelülettel is gazdagodott. Az illemhelyet is magába foglaló új kapu tetején zöldtető kialakítására került sor és ahol lehetett, kúszónövényekkel létesült további függőleges zöldfelület. A többszintű zöldfelület kialakítása során figyelembe vették a benapozás-vizsgálatok eredményét. A zöldfelület aránya a parkban a korábbi 24%-ról 37%-ra növekedett. A parkot nyugati oldalról határoló utcaszakasz gyalogosforgalmúvá alakításával lehetőség nyílt a parki zöldfelületek kerítésen kívüli folytatására, ezzel összesen 851 m² értékes zöldfelület jött létre. A téren, szintén a Belváros által még 2022-ben kialakított zöld buszváró is az új és zöldebb közpark részévé vált. A parkban illemhely, pelenkázó is kialakításra került, valamint gyermekbarát ivókutak, kerékpártámaszokat, pingpongasztalt telepítettek, a közvilágítás megújult, a zárható kapukkal ellátott közpark 0-24 órás őrzéssel és térfigyelő kamerarendszerrel kiegészítve nyújt biztonságot.

2.1.5. Szabadság téri játszótér

Az ökotudatos, hosszútávú területfejlesztési stratégiának újabb elemeként 2024-ben újult meg a Szabadság tér délnyugati oldalában fekvő játszótér, ahol a játszóeszközöket felújították, valamint számos új, köztük akadálymentes játékokat is telepítettek. A téren 4 új fa, valamint 9020 évelő növény ültetésére került sor, a növények vízutánpótlásáról gyökéröntöző berendezés gondoskodik. A játszótér magja – egyrészt az akadálymentesség biztosítása, másrészt a biztonság érdekében – ütéscsillapító és egyben vízáteresztő gumiburkolatot kapott, amelynek részeként egy egybefüggő kismotorpályát is kialakítottak. A környezettudatosság jegyében a kedvelt és tovább használható elemeket megtartották, felújították. A munkálatok során kiemelt figyelmet fordítottak a fák, növények védelmére, a korábban itt lévő cserjék csak átültetésre kerültek, de helyben maradtak, illetve az itt álló fák közül volt olyan, amelyik talajcserében részesült.

2.1.6. Déli Váci utca megújítása

A kerület turisztikailag egyik legfrekvenciáltabb területeként, a Váci utca déli szakasza és környékének megújítása hosszú ideje tervezett folyamat részeként valósult meg. A közterület teljeskörű rekonstrukciójának részeként először a közművezetékek cseréje, kiváltása, majd az utca új, minőségi, környezetéhez illeszkedő arculatának kialakítása, a burkolatok cseréje és új zöldfelületek kialakítása teremtette meg azt a minőségi környezetet, melyet az Önkormányzat elsősorban a helyi lakosság számára kívánt megteremteni. A lakosság mellett a kerület egyeztetési fórum keretében lehetőséget biztosított a tervezési célok megismerésére a környék gazdasági szereplőinek is, a különböző üzlet és vendéglátó egység tulajdonosok is részt vehettek a folyamatban. A beavatkozás célja a környezet minőségi javítása, az egyedi arculati megjelenés kialakítása, illetve a kapcsolódó utcákban a zöldfelületek maximális növelésével a rekreáció elősegítése.

A kivitelezés során egyedi rakásmintájú, magas minőségű gránit burkolat került a meglévő alépitményre, ezzel is növelve a Váci utca és környékének színvonalát. Elkülöníthető lettek a csak gyalogos forgalmú utcák (Váci utca, Pintér utca, illetve a csatlakozó utcák járdafelületei) és a vegyes forgalmú utcák (Nyáry Pál utca, Sörház utca, Havas utca) burkolatai. Az érintett közterületek új, természetes kőburkolatot kaptak, az utcatorkolati térbővületek pedig átmenetet képeznek a Váci utca és a csatlakozó utcák között. A beruházás során megújításra került a Pintér utca, a Havas utca, a Sörház utca, a Nyáry Pál utca Molnár utca és Váci utca közötti szakasza, valamint az érintett csomópontokban a Szerb utca és a Szarka utca csatlakozó szakasza.

A zöld szemlélet és a fenntarthatóság mellett elköteleződve, a zöldfelületek növelésére és a fás szárú növények elhelyezésére is kiemelt figyelmet fordított az Önkormányzat a beruházás keretében érintett közterületek megújítása során. A rendkívül sűrű felszín alatti közműhálózat ellenére a Váci utcában 12 új hársfa került elültetésre, innovatív módon Stockholm Faültetési rendszerben. A Havas és a Sörház utcákban összesen 18 db ültetett fa került elhelyezésre, a Váci utca csatlakozó utcáinak csomópontjaiban pedig több planténerbe ültetett fát helyeztek

ki. Az egyedi, ülőfelületként is használható mobil planténerek a Váci utca új arculatának markáns elemeivé váltak.

2.2. Ingatlan fejlesztések

2.2.1. V.30 Belvárosi Sportközpont

Mindezek és még számos sikeres V. kerületi beruházás sorába illeszkedik az elmúlt gazdasági ciklusban megvalósult fejlesztés, a V.30 Belvárosi Sportközpont létrehozása is.

fotó: www.v30sportkozpont.hu

Az új létesítmény magával hozta a környező Vadász utca és Nagysándor József utca fejlesztését is, amelyet Belváros Önkormányzata 2020-ban 20 egyedből álló fasorral, akadálymentesítve, természetes kőburkolattal megújítva adott át. Bár a sportközpont 2020-ban elkészült, megnyitására a koronavírus-járvány miatt csak egy évvel később kerülhetett sor.

A 2021 őszén megnyitott épületben is megjelenik az V. kerületben az elmúlt években mindinkább látható zöld, ökológiai szemlélet: Belváros Önkormányzatának kifejezett szándéka volt egy alacsony energiafelhasználású épület létrehozása, saját termálkúttal, illetve a tetőre

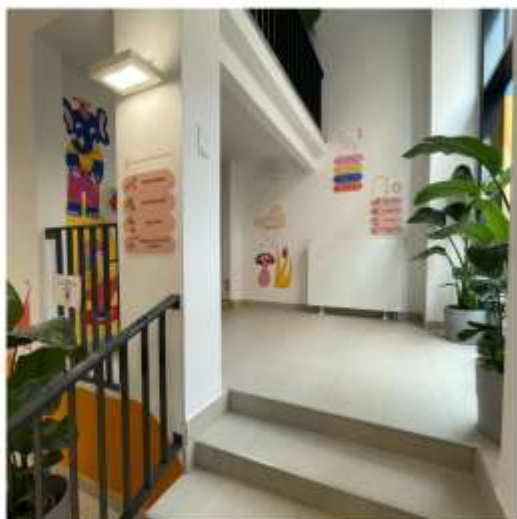
telepített napelemparkkal. Az energiahatékonyság jegyében kettős homlokzati struktúrával tervezték meg az épületet: a valódi homlokzati sík elé feszített fém-üveg szerkezet az épület teljes magasságában végigfutó fényudvart hoz létre, ezáltal a természetes fény eljut a földfelszín alatti szintekre és szerepe van az épület energetikai rendszerében is. A beruházás részeként az Önkormányzat 800 méter mély termálkutató fúrt és sikerrel járt, az így felhozott, hivatalos minősítése szerint gyógyvíz az épület fűtésére, a medencék vizének melegítésére és nem utolsósorban fürdőzésre is alkalmas. A többszintes komplexum számos funkciót magába foglalva egy mindössze 35x19 méteres telek területét sokszorozta meg, olyan kreatív építészeti megoldásokkal ellensúlyozva a kis alapterületet, mint az úszómedence fölé függesztett tanmedence vagy a sportcsarnok nyújtó terasza és a rendezvényterem mozgatható mobil falai.

2.2.2. Tesz-Vesz Óvoda

2024-ben a Családbarát, Gyerekbarát és nemzetközi jó gyakorlat elismeréssel is rendelkező V. kerület Önkormányzata a József Attila utcai Tesz-Vesz óvoda elkészült megújítása során az intézmény bejáratának újragondolásával, a forgalomcsillapított Sas utcába történő áthelyezésével család- és gyerekbarát intézkedést valósított meg Budapesten egyedülálló, több szintes, 70 négyzetméteres játszóházzal, mászófallal, trambulinnal, intenzív terápiát biztosító, asztmás betegek kezelésére is alkalmas sószobával. A felújítás érintette a pedagógusok által használt irodákat és a tornatermet is, melyben a korábbi felületeket korszerű sportpadlóra cserélték, ami rezgéselnyelő képességével kíméli a gyerekek lábát és az esetleges sérülések kivédésében is segítséget nyújt. Mindezekon túl festéssel, szaniterek cseréjével és mosdók burkolatának megújításával vált korszerűbbé a tornaterem.

Belváros Önkormányzata legújabb beruházásával a kerületben élő óvodás korú gyermekek számára kívánt komfortos, korszerű és otthonos környezetet biztosítani. A kerület számos elismerése mellett ezúttal az Otthon Centrum nemzetközi szakmai trendekhez igazodó egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási és népjóléti életminőségi élethelemségi rangsorának összeállításában az V. kerület 2024-ben is kiemelkedő, megosztott első helyen végzett.

fotók: www.tesz-veszovoda.hu

2.2.3. Belvárosi Közösségi Tér

2015-ben egy egyedülálló, a kerület szociokulturális környezetéhez illeszkedő, a gyermekek jólétét szolgáló jó gyakorlat, egy prevenció központként működő közösségi tér kialakítására vonatkozó koncepció került kidolgozásra és megvalósításra. Ennek eredményeként nyitott meg 2017-ben a Belvárosi Közösségi Tér elnevezésű, kisgyermekes családok részére létrehozott, egy 560 nm-es műemlék épületrész teljes felújításával és korszerűsítésével kialakított prevenció központ, amelyet a Segítő Kezek Kft. működtet. A Belvárosi Közösségi Tér hétköznapokon napi 12 óráig nyitva tartással olyan ingyenes, több mint 40 foglalkozásból álló szolgáltatáscsomagot nyújt az V. kerületben élőknek, amelyet 0-99 éves korig bárki igénybe vehet. Az intézmény figyelembe veszi a kerület multikulturális adottságait, így a kiírt információk minden esetben angolul is olvashatóak, a kollégák angol nyelven is nyújtanak tájékoztatást és vannak magyarul nem beszélő családok számára is elérhető foglalkozások, programok is. A Belvárosi Közösségi Tér szolgáltatáscsomagja a tulajdonos Önkormányzat kizárólagos támogatásával és finanszírozásával valósul meg, a kerületben élők számára teljesen ingyenesen igénybe vehető.

A Belvárosi Közösségi Térben olyan komplex, egymásra épülő, ingyenes szolgáltatáscsomag érhető el, amelynek a közösségi programokon felül elsődleges célja, hogy védőhálóként, támogató háttérként szolgáljon, ezáltal preventív és intergenerációs módon jelenjen meg a

családok életében már a várandósság kezdetétől az időskorig. Az élet során megjelenő természetes, ún. normatív krízisekkel (pl. születés, nevelési/oktatási intézménybe kerülés, leválás, nyugdíjazás stb.), a kisebb-nagyobb nehézségekkel való megküzdéshez kíván olyan közeget teremteni, ahol támogatást, szakmai segítséget lehet találni. A Belvárosi Közösségi Tér prevenciók szemléletet képvisel. A teljes szakmai program célja, hogy a szolgáltatásokkal hozzájáruljon a családok és egyének lelki egészségének megőrzéséhez, a súlyosabb pszichés problémák megelőzéséhez. Ennyire komplex szakmai eszköztárral bíró, a prevenciót célul kitűző intézményként a Belvárosi Közösségi Tér egyedülálló az országban, emellett európai uniós szinten jó gyakorlatként került bemutatásra. A pároknak és az egyedülálló szülőknek egyaránt segít a családdá válás és a gyermeknevelés lelki folyamatainak megélésében. Időszakos gyermekfelügyelettel megoldást nyújt a szülőknek, ha néhány órás elintéznivalójuk akad, és nincs kire rábízhatnak gyermeküket, ha szeretnék elősegíteni gyermekük közösségbe való szocializációját vagy saját időre vágynak.

A Társaság fő tevékenységét a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, mint közfeladathoz kapcsolódóan végzi, emellett a tulajdonos Önkormányzattal 2023-ban kötött közművelődési megállapodásban foglaltak szerint támogatja a helyi közművelődési tevékenységet akként, hogy a lakosság számára nyújt egyes közművelődési alapszolgáltatásokat, így ezzel összefüggésben üzemelteti a Belvárosi Közösségi Tér elnevezésű közösségi színteret; ezáltal innovatív módon valósítja meg a szociális és kulturális szakmai terület kohézióját.

A szakmai program gerincét, módszertani alapját a mesék, a Metamorphoses Meseterápia és a Kende Hanna féle gyermekpszichodráma módszertana alkotja, kiegészülve a zeneterápia, a mozgásterápiák és a dinamikus szenzoros mozgásfejlesztés eszköztárával.

Az innovatív szolgáltatásrendszer stabil eleme a szakképzett óvodapedagógus és kisgyerekeknevelő pedagógusokkal működtetett Meseerdő Időszakos Gyermekfelügyelet szolgáltatás, amely 6 hónapos kortól 7 éves korig vehető igénybe. A Belvárosi Közösségi Térben elérhető még a jól felszerelt játékparkkal rendelkező Hetedhét Családi játszószoza és a nem csak az V. kerületi lakosok által látogatható Családbarát speciality kávézó.

A Belvárosi Közösségi Tér a kerületben élő időseket 2015-től egyedülálló, a személyes segítségre és infokommunikációs eszközökre épülő programokkal támogatja. A programok az Önkormányzat önként vállalt feladataként az alapszolgáltatás rendszerének kiegészítéseként funkcionálnak. Szolgáltatásaik elősegítik a magány enyhítését, az egészségügyi problémák előrejelzését, az egészségromlás lassítását, a biztonságérzet növelését, a szociális kapcsolatok létesítését és szorosabbra fűzését.

A kerületben működtetett innovatív programok:

- Időslátogató Program,
- Infokommunikációs Program,
- Okos Otthon Program.

A Társaság az Idősügyi Programok keretében próbál - az elsődleges munkaerőpiacra történő visszakerülésig - munkalehetőséget biztosítani a közfoglalkoztatás keretében az álláskeresők

számára, hogy a program során szerzett tapasztalatokkal, ismeretekkel későbbiekben sikeresen helyezkedhessenek el.

Egyéb időseket segítő szolgáltatások:

- Memória torna
- Gyógyszerkiváltás és kiszállítás
- Okostelefon használatának segítése
- Előadássorozatok szervezése idősek részére számukra releváns témákban
- Számítógépes foglalkozássorozat idősek részére
- Online szolgáltatások

fotók: www.belvarosikozossegiter.hu

2.3. Közlekedést érintő fejlesztések

Az elmúlt években a kerületben számos közlekedést érintő változás, fejlesztés történt, amelyek hozzájárultak a belvárosiak komfortérzetének megteremtéséhez. A kerület közlekedési hálózata többnyire beállt, jól működő rendszer részét képezi. A forgalomtechnikai kialakítás, a forgalom haladási iránya jól átgondolt, kiforrott koncepción alapul és a célforgalom támogatott forgalomcsillapítás jegyében működik. A közlekedést érintő fejlesztések alapvetően a közterületek megújításához, revitalizációjához köthetők. Ennek egyik fontos eleme az Arany János utca két ütemben történő átépítése volt, ahol a jelentős zöldfelület növekedés mellett közel száz egyedből álló fasor telepítése történt, ami magával vonta az utcában lévő várakozóhelyek és rakodóhelyek felülvizsgálatát, racionalizálását és szabványosítását. Az utca forgalmi rendje nem változott, a forgalmi terhelése azonban számos egyéb beruházás hatására együttesen jelentősen csökkent.

A kerület közlekedési életében és közút-hálózati kapcsolataiban jelentős változást okozott - a fővárosi fő közlekedési hálózatot érintő - Lánchíd rekonstrukcióját követően annak korlátozott behajtású kialakítása, ami a közúton elsősorban a közösségi közlekedés számára biztosít átkelési lehetőséget. A hídon áthaladó forgalom a Széchenyi István teret és a József Attila utcát is érintette. A főváros által bevezetett új forgalom-szabályozás hatására, a személygépjárművek kiszorítása által okozott közlekedési többletköltségek és időbeli veszteség elsősorban a helyi lakosságot érintette, amelyet tekintve az Önkormányzat minden fórumon képviseli a kerületi lakosok célforgalmi közlekedési feltételeinek javítását.

Lakossági kezdeményezés hatására került kialakításra a kerületi lakosok számára a Belvárosi Zöldjárat, ami ingyenes körjáratként a belvárosi lakosok részére biztosítja a kijelölt megállók – többek között a Vámház körüti Nagyvásárcsarnok és a Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat (BLESZ) rendelőtérrel érintésével – között történő utazást. A Zöldjáratra az utasfelvétel karjellel történik és két megálló között is, biztonságos megállási és felszállási lehetőség esetén, bárhol elérhető.

A közösségi közlekedés tekintetében szintén számos a kerületet érintő változás történt az elmúlt években. Az M3 metróvonal teljes rekonstrukciója megvalósult, amelynek utolsó ütemeként a kerületet érintő megállók közötti szakaszok kerültek megújításra. A metróvonal pótlására szolgáló buszjáratok évekig a Bajcsy-Zsilinszky út – Károly körút – Múzeum körút útvonalat terheltek, amelyek a gépjármű, a kerékpáros és a gyalogos közlekedésre is hatással voltak. A rekonstrukció befejezését követően a pótló buszok megszűntek, az eredeti forgalmi rend állt helyre. Az Önkormányzat érdekérvényesítési törekvéseinek köszönhetően a pótlóbuszok tehermentesítésére indított, a 2-es villamos vonalán közlekedő kiegészítő járatok a metró felújításának befejezése után is megmaradtak és 2B valamint 23 jelzéssel biztosítják a közvetlen elérést Pesterzsébet és a Keleti pályaudvar irányába.

A helyi közlekedési lehetőségeket érintő fejlesztések közé tartozik a kerület által a fővárosban elsőként bevezetett okos parkolási rendszer, ami a várakozóhelyeken elhelyezett szenzorok és okostelefonos alkalmazás segítségével mutatja az aktuálisan rendelkezésre álló szabad parkolóhelyeket. Az elmúlt évek során a kerületben kialakított parkolóhelyek szinte mindegyike bekerült a digitális rendszerbe az érzékelők telepítése után. A sikeres és innovatív kerületi beruházáshoz több szomszédos kerület is csatlakozott, vagy csatlakozási szándékát jelezte az Önkormányzat felé. Az okosparkolási rendszernek köszönhetően csökkenthető a feleslegesen megtett utak hossza, mivel a felhasználó az alkalmazás segítségével az aktuálisan rendelkezésre álló üres parkolóhelyet gyorsan és könnyen megtalálhatja.

2.4. Stabil jogi környezet kialakítása

A Gazdasági Programban megfogalmazott településfejlesztési célok megvalósítását a stabil, támogató jogi környezet és a költségvetési lehetőségekkel összhangban lévő pénzügyi gazdálkodás tette lehetővé. Az elmúlt időszakban kiemelt és átfogó jelentőségű településrendezési eszközök léptek hatályba.

A Képviselő-testület 2020. január 30-án fogadta el a magasabb rendű jogszabályokban rögzített kötelezettségek alapján, a jogszabályi hierarchia megteremtése érdekében megalkotott új kerületi építési szabályzatát, valamint a településképi rendeletét, amelyek 2020. március 15-én léptek hatályba. Az új kerületi építési szabályzat megtartva a korábbi szabályozás értékes elemeit, teljesen új felépítésben, a megváltozott jogi környezet elvárásai szerinti, újszerű szabályozási elemeket alkalmazva készült. Az új rendelet összetettsége és az egész kerületet meghatározó részletes szabályozása indokoltá tette a rendelet hatálybalépését követő egy éven belüli felülvizsgálatát, az alkalmazása során összegyűjtött gyakorlati tapasztalatok figyelembevételével.

A 2021-ben megvalósuló felülvizsgálat keretében átvezetésre kerülhettek az időközben jelentkező technikai javítások és a változással érintett szabályozási elemek. Fontos szabályozási változtatásként az egyéb és magánszálláshelyek lakóépületen belüli kialakíthatóságának szigorítására került sor, mely a kerületi lakosok életminőségének javítása érdekében került átdolgozásra. Fővárosi szinten Budapest belvárosa a turisztikailag legfrekvenciáltabb és legkeresettebb kerület, így erre a kerületre jut a szálláshelyek okozta legnagyobb környezetterhelés is. A rövid távú lakás- és szobakiadás robbanásszerű elszaporodása szinte minden esetben konfliktusforrásként jelentkezik a lakóközösségek életében. A kialakult állapot sajnos szélsőséges esetben akár a lakhely elhagyására is kényszerítheti a lakókat. Az Önkormányzat deklarált célja hosszú távon a lakosság megtartása és védelme, életminőségének javítása, ennek érdekében vált szükségessé a lakófunkciót zavaró rendeltetés – jelen esetben az egyéb és magánszálláshelyek korlátozása. A fővárosi kerületek között az V. kerület elsőként lépett ezügyben. A szerzett tapasztalatok, beérkezett visszajelzések alapján az Önkormányzat arra az álláspontra jutott, hogy a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazodva meglévő lakóépületekben az önálló rendeltetési egységek 5%-ban létesíthető egyéb vagy magánszálláshely, hiszen a szálláshely „iparág” már ekkorra rengeteg problémát okozott a helyi lakóközösségek életében. A szabályozás bevezetésére az életvitelszerűen kerületben lakó polgárok visszajelzései kiemelkedően pozitívak. A kerület szinte egyedülálló módon kezdte a túlzott turisztikai terhelés okozta problémákat kezelni, amit több más kerület is igyekezett a helyi szabályozásába átültetni. A kerületi szabályozás ezek alapján mind lakossági, mind szakmai oldalról tekintve pozitívnak és előremutatónak tekinthető.

Az elfogadott településrendezési eszközök hatálybalépésével a kapcsolódó önkormányzati rendeletek felülvizsgálatára, majd módosítására is sor került, melynek eredményeként az alábbi módosított és új önkormányzati rendeletek kerültek elfogadásra:

- 7/2020. (III.13.) önkormányzati rendelet a fás szárú növények védelméről
- 8/2020. (III.13.) önkormányzati rendelet az építmények rendeltetészerű használatához szükséges személygépkocsi- és kerékpár elhelyezési kötelezettségről
- 22/2018. (XII.19.) önkormányzati rendelet az V. kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és rendjéről

2.5. Stabil pénzügyi gazdálkodás biztosítása

Belváros-Lipótváros Önkormányzata hosszú ideje kiegyensúlyozott, stabil pénzügyi gazdálkodással jellemezhető. Az Önkormányzat pénzügyi helyzete jelentősen függ az általános gazdasági környezettől. Az elmúlt években a COVID-19 pandémia, majd a szomszédos országban fennálló fegyveres konfliktus következtében kialakult gazdasági visszaesés elsősorban az adóbevételek és a közterület használatból származó bevételek tekintetében szűkítette az Önkormányzat pénzügyi lehetőségeit. A járványhelyzet enyhülését követően a turizmus viszonylag hamar visszaállt a korábbi tendenciák által meghatározott szintre, így az önkormányzati költségvetés bevételi oldala is megerősödött a ciklus végére.

A kerület közterületeinek hasznosítása jelentős bevételtermelő funkciót jelent az Önkormányzat számára, ami a gazdasági fenntarthatóság egyik pillére. A közterületekből származó bevételek és a közterület-használati díjak felülvizsgálata a gazdasági helyzet javulásával párhuzamosan előkészítésre került, az érintett önkormányzati rendelet elfogadására azonban később, az új képviselő-testület megalakulását követően került sor.

A kiegyensúlyozott pénzügyi gazdálkodás jellemzője, hogy az általános gazdasági jelenségek (munkabérek növekedése, infláció) ellenére biztosított a költségvetési forrás a növekvő kiadások fedezésére. Szintén a stabil költségvetés eredménye, hogy számos önként vállalt feladat, szociális és népjóléti támogatás bővítését tette lehetővé az Önkormányzat különösen az idősek és a kisgyermeket nevelők számára.

2.6. Közterületek és zöldfelületek használatát érintő beavatkozások

A közterület használat gördülékeny kezelése érdekében az Önkormányzat évek óta folyamatos kapcsolatot tart fenn a főváros közlekedésszervező és üzemeltető, fenntartó szervezeteivel. A fővárosban egységes szempontok mentén tervezendő mikromobilitási pontok hálózata gondos előkészítést igényelt, melyben az Önkormányzat fontos szerepet vállalt nem csak az arculati kialakítás, a világörökségi helyszínhez méltó megjelenés érdekében, hanem a lakosságot zavaró jelenségek korlátozása tekintetében is. Az V. kerület fővárosi viszonylatban is elsőként lépett ezügyben, hiszen a kerületi szigorú szabályozásnak és feltételrendszernek köszönhetően a mikromobilitási eszközök fővárosi szinten történő szabályozása is megtörtént, így a korábban kialakult kaotikus viszonyok mára rendezett képet mutatnak. A közterületek megújításához kapcsolódóan a kerékpártámaszok kihelyezése mellett a mikromobilitási pontok kialakítása is folyamatosan zajlik a kerületben.

Az elmúlt években az Önkormányzat számos kihívással küzdött a közterületek használatát illetően is. A COVID-19 pandémia és az azzal összefüggő veszélyhelyzet során a gazdasági kihívásokra reagálva díjmentes közterülethasználatra nyílt lehetőség a vendéglátó teraszok számára. A kerületi Önkormányzat tulajdonában lévő közterületeken az előzetes véleményezés és közterület-használati engedély kiadása, valamint a Közterület-felügyelet által végzett ellenőrzés folyamatos volt, így a korábban kialakult rendezett állapotok a kerületi tulajdonú közterületeken nem változtak.

Az V. kerület Magyarország történelmi belvárosa, Budapest legfrekvenciáltabb kerülete, a közigazgatás és a turizmus központja. Az itt szerzett tapasztalatok nagyban hozzájárulnak a hazánkról alkotott kép kialakításához. Ezen felelősség tudatában a tisztaságra, a fák és virágok

megválasztására és ápolására a kerület kiemelkedő figyelmet fordít. A közterületek fejlesztésekor, parkok kialakításakor a kulturális örökséghez való illeszkedés elsődleges szempont.

A nagyvárosokra jellemző klimatikus változás hatásainak csökkentése és az emberek jó közérzete érdekében, a kerület minden lehetőséget megragadva törekszik a zöld területek folyamatos növelésére, faültetésekkel, füves, virágos területek kialakításával, zöld falak és zöld tetők, sétálóutcák létesítésével, környezetbarát takarítószer használataival. A lakosság is osztozik a felelősségvállalásban, a közterületek fejlesztésekor szívesen osztják meg elképzeléseiket. Az együtt gondolkodás révén a lakosság sajátjának érzi a természeti környezet védelmét és fokozottabban, tudatosan óvják környezetüket. A kerület ökológia hálózatának javítása érdekében a parkokba kihelyezésre kerültek madáretető, madárodok, amelyek folyamatos fenntartásáról a Városüzemeltető Kft. munkatársai gondoskodnak.

A nyári kánikula lakosságot érintő terheinek csökkentésére, a kritikus időszakban a burkolat hőcsillapítására alkalmas gépjármű használata évek óta jól működik. A parkokban, közterületeken található párapapuk, páraoszlopok mennyiségét a közterület megújítások során integrált megoldások mellett eseti kialakításokkal is segíti az Önkormányzat a nyári hőség enyhítése érdekében.

A közterületek üzemeltetésére és fenntartására kiemelt figyelmet fordít az Önkormányzat. Belváros-Lipótváros Városüzemeltető Kft. a közterületek takarítását bio, környezetkímélő takarítószer használataival végzi gépesített formában, az olajmentesítési feladatokra környezetkímélő összetevőkből álló granulátum felhasználásával kerül sor, graffitimentesítésre a felületek anyagához igazodva a legkorszerűbb anyagokat használja. A közterületeken található csikkgyűjtők mennyiségét a lakossági igényekhez igazodóan folyamatosan növeli az Önkormányzat. A kerület az elsők között vezette be a környezetkímélő, jégmentesítő anyagok használatát közterületen. Ez a legmagasabb minőségű, legvízoldékonyabb – skandináv országokban használt – jégmentesítő, amely anyagot évek óta házhoz szállítással biztosítja a lakosság részére a Városüzemeltető Kft., mindemellett az V. kerületben kivezetésre került a környezetet károsító NaCl-ot tartalmazó útszóró só is. Az elmúlt időszakban 2 db multifunkcionális járdataraktógép, 1 db elektromos nagyteljesítményű járdataraktógép, 12 db lombszívó készülék és 6 db kézi csúszásmentesítő szórókocsi került beszerzésre, egyes területeken sikerült átállni a teljesen elektromos meghajtású gépek használatára. A megnövekedett zöldfelületek miatt szükség volt újabb technológiák felkutatására, valamint a gépesítés fejlesztésére. Beszerzésre került egy kézikíséretes permetező, gyepfelújítás céljából egy homokszóró, fűnyírótraktor, valamint egy elektromos kisteherautó is.

A kerületszerte megrendezésre kerülő nemzeti és egyházi ünnepek méltó lebonyolításához elengedhetetlen a Városüzemeltető Kft. dolgozóinak folyamatos magas színvonalú munkavégzése, emellett folyamatosan bővül a rendezvényhez kapcsolódó takarítással kapcsolatos megkeresések száma is. A kerületben található összes kerületi kezelésű hulladékgyűjtő szemetesszákkal való ellátását biztosította a Városüzemeltető Kft., a megnövekedett hulladékterhelés kezelésére és szállítására alkalmazott kisteherautó állomány folyamatos korszerűsítésre és gyarapításra került, illetve közterületi feladatok ellátására beszerzésre került egy szervízautó is. Folyamatos lakossági kapcsolattartás részeként a

Városüzemeltető Kft. 24 órás bejelentési lehetőséget biztosít, évente 2 alkalommal kerül megrendezésre a veszélyes hulladékok gyűjtése.

A kertészeti ágazat dolgozóinak szakértelme és a koncepció, ami mentén dolgoznak folyamatos elismerésben részesül a szakmai szervezetek által. A kerület nagy sikerrel szerepelt az országosan kiírt Év Fája versenyen az Olimpia park platánjával.

3. Belváros-Lipótváros helyzetelemzése

3.1. Lakosság, társadalom

2022-ben Budapest V. kerületének lakossága a KSH adatai alapján 21 931 fő volt. Az elmúlt évtizedben a népszámlálási adatok alapján a kerület demográfiai helyzete jelentős pozitív változásokon ment keresztül. Míg Budapest és Magyarország egészében az előregedés folyamatos tendencia, az V. kerületben 2011-ben fordulat következett be, és csökkent az idős lakosság aránya, ami kedvező jele annak, hogy a fiatalabb korosztályok aránya stabilizálódott és növekedett.

Az öregedési index a Belvárosban évtizedek óta magas, jelentősen meghaladja az országos és budapesti arányokat, 2011-ig folyamatosan növekvő tendenciát mutatott, amely egyébként összhangban volt az országos és budapesti adatokkal. 2011-től azonban demográfiai fordulat következett be, és az öregedési index csökkenő tendenciát mutat az V. kerületben (2001-ben 3,37 időskorú jutott 1 fiatalkorúra, ami 2011-ben 3,54-re nőtt, majd 2022-re ez az arány 2,70-re csökkent), szemben az országos és budapesti adatok folyamatosan, meredeken növekedő tendenciájával. Bár a belvárosi arány még mindig magasabb az országosnál (0,91-ről 1,42-re nőtt 20 év alatt) és a budapestinél (1,38-ről 1,69-re nőtt 20 év alatt), nem elhanyagolható sem a csökkenés ténye, sem annak mértéke. Ezt a következtetést erősíti a 65 év felettek lakosságszámhoz viszonyított arányának mérséklődése is, amely az V. kerületben 2001 és 2022 között kiegyenlített tendenciával 2011-ben 28%-ról 25%-ra, 2022-ben 25%-ról 22%-ra csökkent, miközben az országos adat ugyanebben az időszakban 15%-ról 21%-ra nőtt, a budapesti adat 18%-ról 21%-ra nőtt. A fenti tendenciákat követi a Belvárosban a 80 év felettek arányának változása is, amely még 2001-2011 között 3 százalékpontos növekvő tendenciát mutatott, azonban 2011-2022 között 4 százalékpontot mérséklődött, míg Magyarországon ez az arányszám kissé emelkedett, Budapesten pedig stagnálás volt tapasztalható. A belvárosi idős és legidősebb korosztály csökkenő száma kedvező az előregedési folyamatok és azok társadalmi hatásainak mérséklődése szempontjából.

Budapest V. kerületének pozitív társadalmi trendjeit mutatják a 0-14 éves korosztályt jellemző adatok is. Ezen korosztály arányának alakulását tekintve 2011-től Budapest V. kerülete pozitív változásokat mutat: míg 2001 és 2011 között az V. kerületben a gyermekek aránya csökkent, amely az országos és budapesti adatokkal összhangban zajlott, addig 2011 és 2022 között az V. kerületben növekedés figyelhető meg, a gyermekek aránya 8%-ra emelkedett, miközben országosan (15%) és Budapesten (12%) arányuk stagnált. Még szemléletesebb képet mutat az eltelt évek közötti adatfelvételek elemzése. Ez a növekedés az V. kerület vonzerejét tükrözi a fiatal családok számára, és azt mutatja, hogy a kerület képes volt növelni a fiatalabb lakosság

arányát, miközben a budapesti és országos adatokban nem történt hasonló emelkedés. Az V. kerület tehát a gyermekes családok számára is egyre inkább vonzóbbá válik, és ez kedvező jele a kerület fejlődésének és élhetőségének, ami a jövőbeni pozitív demográfiai változásokat is előrevetíti.

A 20–29 évesek aránya az V. kerületben aránylag magas, emellett a 2001-2011 közötti csökkenő tendencia (18%-ról 16%-ra) 2011-től megtorpant, stabilan tartja a 2011-2022 közötti időszakban a 16%-ot, míg országosan 11%, Budapesten 12% a folyamatos csökkenés eredményeként ez az arányszám. A belvárosi 30–39 évesek aránya folyamatos növekedést mutat: 2001-ben arányuk még csupán 11% volt, 2011-re 16%-ra nőtt, majd 2022-ben elérte a 17%-ot. Ez az érték magasabb, mint az országos (13%) és a budapesti (15%) átlag, ami azt bizonyítja, hogy a kerület egyre inkább a középkorú, stabil egzisztenciával rendelkező lakosság számára is kedvelt lakóhely. A 40-49 közöttiek száma a Belvárosban 2001-2011 között 2 százalékponttal csökkent, 2011-2022 között viszont már 4 százalékponttal nőtt, igazodva az országos és budapesti adatokhoz. Az 50-64 év közötti korosztályok esetében az V. kerület az országos és budapesti trendekhez hasonlóan, a korábbi évtized növekvő tendenciájával ellentétben 2011-től csökkenést mutat (-4 százalékpont).

Budapest V. kerületének családi struktúrájának változásai is pozitív képet mutatnak, főként, ha összehasonlítjuk Budapest és Magyarország adataival. Bár a házasságban élők aránya csökkent a Belvárosban is (2001-ben 36%, 2022-re 31%), és elmarad az országos és fővárosi arányoktól, a csökkenés üteme azonban lassabb volt, mint Budapesten (40%-ról 34%-ra) és Magyarországon (44%-ról 37%-ra). Jelentősen kedvezőbb a kép, ha figyelembe vesszük, hogy az elváltak arányában az V. kerületben 2011-ig tapasztalható növekedési ütem megfordult, és azóta csökkenő tendenciát mutat (2001-ben 12% volt, 2011-re 13%-ra nőtt, azonban 2022-re 10%-ra csökkent), míg Budapesten az elváltak aránya változó tendenciával enyhén nőtt (2001-ben 10%, 2011-ben 12%, 2022-ben 11%-ra változott), emellett országos szinten folyamatosan nőtt (2001-ben 7%, 2011-ben 10%, 2022-ben 11%). Elmondható tehát, hogy Magyarországon az elmúlt évtizedekben folyamatosan nő az elváltak száma, amelyet változó ütemben, de követ Budapest is és 2011-ig az V. kerületben sem volt más a helyzetkép. Belvárosban azonban 2011 óta kettős irányú pozitív változás következett be, a folyamatosan csökkenő tendencia mellett az elváltak aránya már kevesebb, mint az országban és Budapesten. Ez a tendencia az V. kerületben azt mutatja, hogy a belvárosi családok sikeresebben fenntartják a stabil családi struktúrákat. A nőtlenek és hajadonok arányának alakulása is figyelemreméltó az V. kerületben (2001-ben arányuk 30% volt, amely 2011-re 36%-ra, 2022-re 44%-ra emelkedett), mialatt Budapesten (27%-ról 32%-re majd 35%-re), és Magyarországon (23%-ról 28%-ra majd 30%-ra) a növekedés üteme ettől jelentősen elmaradt, és az arányok is alacsonyabbak.

2022-ben az V. kerületben a magyar állampolgárok aránya 76% (2011-ben 92%), ami alacsonyabb, mint Budapest és Magyarország átlagos aránya; az EU-n belüli állampolgárok aránya 8%-ra nőtt, míg az EU-n kívüli állampolgárok aránya 15%-ra emelkedett. Mivel a kerület a gazdasági, kulturális és politikai tevékenységek központja, vonzza a külföldi üzletembereket,

diákokat, szakembereket és turistákat, így a nemzetközi közösség jelenléte erőteljesebben érzékelhető, mint Budapesten vagy az országos átlagban.

Összegezve, az elmúlt évtizedben Budapest V. kerületében kedvező demográfiai változások történtek, amelyek eltérnek az országos és budapesti tendenciáktól. Míg országosan és Budapesten az elöregedés folytatódott, Belvárosban 2011-től csökkent az időskorú lakosság aránya, a fiatalabb korosztályok jelenléte pedig növekedett. Bár az idősek aránya még mindig magasabb, mint az országos és budapesti átlag, az V. kerületben sikerült mérsékelni azt, ami a fiatalos, aktív közösség kialakulásának kedvez és csökkenti a hátrányos társadalmi hatásokat. A gyermekek aránya az V. kerületben 2011 után növekedett, míg országosan és Budapesten stagnálás volt tapasztalható. A 20–29 évesek arányának csökkenése 2011-ben megállt, a 30–39 évesek aránya tovább nőtt, míg országosan és Budapesten ezek a korcsoportok csökkentek vagy stagnáltak. A középkorú lakosság aránya is növekedett, igazodva az országos és budapesti arányokhoz. Budapest V. kerületében a családi struktúrák változása kedvező tendenciát mutat, különösen az országos és budapesti adatokkal összevetve. Bár a házasságban élők aránya csökkent, az elváltak száma 2011 óta mérséklődik, és a nőtlenek, illetve hajadonok arányának növekedése is dinamikusabb, mint akár országos vagy budapesti szinten, ami stabilabb családi viszonyokat és sajátos demográfiai mintázatokat jelez a Belvárosban.

Az adatok alapján Budapest V. kerülete az elmúlt évtizedben kedvezőbb demográfiai folyamatokat mutatott, mint Budapest és az ország egésze. Budapest V. kerülete egyre fiatalosabb, dinamikusabb és nemzetközi közösséggel rendelkező település, ugyanakkor az idősebb korosztályok tisztelete és szerepe is kulcsfontosságú. Az önkormányzat célja, hogy vonzó, családbarát környezetet és szociális ellátórendszert tartson fenn a családok, fiatal felnőttek és aktív korúak számára, miközben az idősebb korosztály számára is megfelelő közösségi és szociális támogatásokat, szolgáltatásokat, programokat kínál.

3.2. Szociális ellátások és gyermekvédelem

A kerület több tekintetben is kiemelkedik a szociális feladatok ellátása, azok sokszínűsége, színvonalának fejlesztése és a gyermekvédelem területén. A népességi jellemzők okán az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a gyermekek, a gyermeket nevelő családok és az időskorúak ellátására és támogatására. A kerület 2024-ben 750 millió forint összeget meghaladó forrást biztosított a szociális ellátásokra, ami az Önkormányzat költségvetésében is igen nagy tételt képviselt.

A szociálpolitikai rendszer három pilléren nyugszik, amely a pénzügyi támogatások rendszeréből, a természetbeni ellátások struktúrájából és a szociális szolgáltatások összességéből áll. A pénzügyi támogatások kötelező és önként vállalt feladatokat is tartalmaznak, többek között a lakhatási támogatás, gyógyszer-támogatás, krízistámogatás, fűtési szezonban történő időszaki támogatás, kismamabérlés támogatás, egészségmegőrző támogatás, nevelési támogatás, beiskolázási támogatás, szociális tanulmányi ösztöndíj, melyek a kerületi lakosok számára elérhetőek. A természetbeni ellátások számos rendeletben nem szabályozott elemet tartalmaznak, különösen a kedvezményes burgonyavásárlást, a karácsonyi fenyőfávásárlást, húsvéti és karácsonyi csomagokat. A szociális szolgáltatások tekintetében fontos megemlíteni a

jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a közösségi ellátást, az étkeztetési ellátást, a családsegítést és a nappali ellátást. Szintén fontos eleme a szolgáltatásoknak az Egyesített Szociális Intézmény keretében a kerületben működő idősek nappali ellátóhálózata, amely több telephelyen, gyakran különböző és változatos programokkal kibővítve, évekre visszanyúló hagyománnyá vált rendezvényekkel várja az ellátást igénybe vevőket.

A gyermekek jóllétének biztosítása érdekében az Önkormányzat 2013-ban létrehozta az azóta is rendkívül sikeresen működő, számos szakmai díjjal elismert Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft-t. A társaság működteti a Belvárosi Közösségi Tér elnevezésű komplexumot, amely a teljes lakosság számára biztosít programokat. A gyermekeknek szóló, jellemzően preventív jellegű szakmai program módszertani alapját a mesék, a Metamorphoses Meseterápia és a Kende Hanna féle gyermek pszichodráma módszertana alkotja, kiegészülve a zeneterápia, a mozgásterápiák és a dinamikus szenzoros mozgásfejlesztés eszköztárával. A gyermekek számára biztosított programok mellett a szülők számára is számos szolgáltatás érhető el.

3.3. Településszerkezet és közlekedés

Belváros-Lipótváros Budapest főváros településszerkezeti jellemzőiből adódóan a gyűrűs, sugaras szerkezet eredményeként valódi központi szerepet tölt be a kerület, a város és közvetett módon az ország életében. A kerület a vegyes városközponti területeket jellemző területhasználatú karaktert mutat, azaz a lakófunkció mellett különösen intézményi, kereskedelmi, irodai, szállás és igazgatási célú hasznosítás jellemzi. Az egyes funkciók gyakran egy épületen belül is vegyesen fordulnak elő. A turisztikai forgalom egyre nagyobb térhódítása a kerületben, mind a szálláshelyek, mind pedig a vendéglátó funkciók jelenlétének fokozódását erősíti. A centrumhelyzetből adódó - gépjármű, közösségi közlekedési és gyalogos - forgalmi jellemzők a turisztikai forgalommal párosulva a kerületi infrastruktúra túlterhelését jelenti a közterületek és a zöldfelületek szempontjából, valamint hátrányos a meglévő épületállomány tekintetében is.

A kerület kiváló közlekedési elérhetősége tovább javult az elmúlt években a különböző kerületi és közösségi közlekedést érintő fejlesztések hatására. Az M3 metróvonal rekonstrukciójának befejezésével a pótlóbuszok okozta terhelés megszűnt, amely éveken át komoly terhet jelentett a kerület számára. Fontos változás a kerület közlekedési hálózatában a Lánchíd forgalmának korlátozása, ami kihat a kerület teljes közlekedési rendszerére. Sajnos ezen lokális beavatkozások sok esetben nem feltétlenül támogatják a kerület azon forgalomcsillapítási törekvéseit, hogy az átmenő forgalom kiszűrhető legyen, ezért további forgalomszervezési beavatkozásokra is szükség van az elkövetkezendő időszakban is, amely érintheti a rakpartokat, a hidakat és a főbb beközlekedési útvonalakat egyaránt.

A forgalomszervezéshez szorosan kapcsolódik a parkolással kapcsolatos kérdéskör. A parkolási nehézségek egyaránt érintik a lakosságot, a kerületben dolgozókat és gazdasági szereplőket, valamint a gépjárművel érkezőket. A kizárólagos lakossági várakozóhelyek kialakításával az elmúlt években sikerült enyhíteni a helyben élők parkolási nehézségeit. A mélygarázsokban, parkolóházakban egyre nagyobb számban biztosított férőhelyek pedig a közterületi

várakozóhelyek telítettségnek csökkentéséhez járulnak hozzá. Az innovatív, okosparkolási rendszer bevezetése és a szinte teljes szenzoros lefedettsége a parkolóhely keresés sikerességét és ezáltal a károsanyag kibocsátás csökkentését eredményezte, ami bárki számára elérhető szolgáltatást jelent.

3.4. Épített környezet és örökségvédelem

Budapest főváros V. kerületének teljes közigazgatási területe 1987 óta a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló UNESCO egyezmény alapján a világörökség része. A kerület épített környezete nemzetközi szempontból is kiemelkedő egyetemes értékekkel bír, amely a világ és a nemzet kulturális kincsének részeként a világörökségi terület védelmét élvezi. Az egyedülálló városi látkép megőrzése közös cél és feladat, ezért az Önkormányzat is jelentős szerepet vállal és rendkívül sok energiát fordít a településkép védelmének megőrzése és méltó módon történő megújítása érdekében. Az épületállomány több, mint 90 %-a egyedi védelem alatt áll és a teljes kerületet többszintű területi védelem illeti meg. A helyi egyedi védelemmel rendelkező közel 600 épület mellett több, mint 280 műemléki védelem alatt álló ingatlan is található, ami egyedülállóvá teszi a kerületet nemzetközi viszonylatban is.

Az épületállomány páratlan építészeti értékének megőrzése és a jelenlegi területhasználathoz illeszkedő alakítása rendkívüli feladatokat ró a tulajdonosokra, az Önkormányzatra és az államra egyaránt. A kerület a társasházak számára régóta fennálló támogató és ösztönző pályázati rendszert működtet, amelynek keretében 2020 óta több, mint 2,5 milliárd forintnyi segítséget nyújtott az épületek korszerűsítésére, megújítására, zöldítésére.

A Belváros a világörökségi státusz és műemléki környezet következtében kiemelkedő turisztikai vonzerővel bír, az ország egyik legjelentősebb idegenforgalmi célpontja. Egyre erősödik az épületek részleges szálláshellyé vagy teljes épület szállodává alakítása a kerületben, amelyek a környező területekre is jelentős hatással vannak. A jellemzően magas presztízsű és minősítésű szállodák kialakítása a közterületek használatára is kihat, legtöbb esetben az utcák, terek revitalizációját is maga után vonja az építkezésekkel terhelt terület, melyet az Önkormányzat rendkívül magas elvárások mentén, innovatív, klímataudatos szemlélet mentén történő felújítást követően kíván visszaadni.

A kerület nem csak az épített örökség szempontjából képvisel kiemelkedő értéket, hanem a történelmi örökségben és annak megőrzésében is különös figyelmet érdemel. Az ország egyetlen kiemelt nemzeti emlékhelye és településképvédelmi környezete mellett, további 4 történelmi emlékhely található a kerületben, ami jellemzi a terület rendkívüli hagyományait, történelmi örökségét.

A tradíciók iránti elkötelezettség és a múltunk tisztelete lépten, nyomon megjelenik a kerületben. A közterületeken megtalálható közel száz emlékmű és szobor valamint az épületeken elhelyezett több száz emléktábla mind a közös történetünk egy darabját hordozza, amelyre rendkívül büszkék lehetünk.

3.5. Közterületek és zöldfelületek

Belváros-Lipótváros Önkormányzata elkötelezett a közterületek és zöldfelületek minőségi fenntartásában, értékörző, világörökségi területhez méltó és innovatív fejlesztésében. A költségvetésben évente mintegy 1,3 milliárd forint kerül elkülönítésre a parkok és közutak fenntartására és további jelentős összegeket fordít az Önkormányzat a közterületek és zöldfelületek megújítására, esetenként állami támogatással és a magántőke bevonásával.

2020 óta több mint 40 000 m² közterület megújítása történt meg és további több tízezer négyzetméternyi közterület komplex revitalizációjának előkészítése zajlott. A megvalósult beruházások közül léptéke, komplexitása és jelentősége miatt kiemelkedik a történeti örökséget is célzottan bemutató, ugyanakkor korszerű eszközökkel és innovatív, klímaadaptív megoldásokkal kiegészített Bástya park kialakítása, valamint az országban elsőként teljes közterületi fásítást Stockholm faültetési rendszerrel megvalósító Arany János utca megújítása. Az elmúlt évtizedben, mintegy 600 fa ültetése történt a kerületi közterületeken, a rendkívül sűrű közműhálózat és számos egyéb tényezővel terhelt, szűkös felszín alatti rendelkezésre álló hely ellenére. Az említett beruházások számos szakmai díjat és elismerést hoztak a kerületnek és a lakossági fogadtatásuk is rendkívül pozitív. A gyermekbarát kerület jegyében több játszótér is jelentős felújításon, átalakításon és folyamatos fejlesztésen esett át az elmúlt években, többek között a közönségkedvenc Hild téri Kufli tematikájú, befogadó játszótér is ennek az eredménye.

A zöld- és kékszemléletben megújuló közterületek a környezeti fenntarthatóság mellett a gazdasági önellátást is igyekeznek megvalósítani, így a közterülethasználatokból (vendéglátó teraszok kitelepüléséből, filmforgatásból és egyéb célú igénybevételből) származó bevételek a közterületek fenntartására, üzemeltetésére fordított költségeket fedezik.

A közterületi és zöldfelületi megújulások pozitív hozadéka jellemzően a környező ingatlanállomány revitalizációját is előidézi, ami a társasházak homlokzati rekonstrukciója mellett a funkcióváltásban és egyes használati módok megjelenésében és megerősödésében ölt testet. A megfelelően kialakított közterületek erősítik a társadalmi kohéziót és a helyi identitás fenntartásában és formálásában is komoly szerepet kapnak.

3.6. Gazdaság

Belváros-Lipótváros a gazdasági életben is központi helyet képvisel a fővárosban, terület és népességarányosan a legnagyobb vállalkozási intenzitás jellemzi. A regisztrált vállalkozások száma 2023-ban meghaladta a 15 ezret, amelynek jelentős része a szálláshely szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban tevékenykedett. Kiemelkedő a művészet, szórakoztatás és szabadidő nemzetgazdasági ágban tevékenykedő vállalkozások száma, ami a kerület kulturális értékeit is jellemzi.

A vegyes területhasználatnak köszönhetően az egyes épületeken belül is a különböző funkciók keveredése jelenik meg, egymás mellett helyezkedik el a lakó, szálláshely szolgáltatási, igazgatási, irodai, kereskedelmi és vendéglátó funkció is, további hasznosítási célokkal kiegészülve.

A gazdasági életben leginkább meghatározóvá vált a turisztikai forgalomhoz kapcsolódó szolgáltatások jelenléte, ami többek között a szálláshely szolgáltatás és a vendéglátó funkció erősödésében nyilvánult meg. A szálláshelyek esetében az utóbbi évek egyik jelensége az egyéb és magán szálláshelyek terjedése, ami a társasházi lakóközösségekre is jelentős hatást gyakorol. A rövidtávú, turisztikai célú lakásmegosztás jelenségét és hatását a kerületre több tanulmány is vizsgálta az elmúlt években. 2020-ban a helyi építési szabályzatában Budapesten elsőként korlátozta a kerület a szálláshely rendeltetés kialakítását, miszerint épületenként az albetétek mindössze 5%-a lehet egyéb szálláshely a társasházi közösség beleegyezésével. A turizmusban a szállodák is meghatározó szerepet képviselnek különösen a szolgáltatási színvonaluk és férőhelyek tekintetében.

A kerületben közel 850 vendéglátó egység működik, ami a turisztikai vendégforgalom kiszolgálása mellett a településközponti jelentőség miatt is fontos szerepet tölt be a kerület életében. A vendéglátó funkció megjelenése a közterületek alakítására és használatára is kihat, a szezonális vendéglátó kitelepülések egyre meghatározóbb részévé válnak a belvárosi településképnek.

A kerület centrális szerepét mutatja továbbá, hogy több mint 1250 kiskereskedelmi üzlet van jelen, amelyek jellemzően élelmiszer, ruházati termékek, illatszer és drogéria, valamint egyéb kisméretű termékek eladásával foglalkoznak.

A mindennapos igényeket kielégítő szolgáltatások és kereskedelmi egységek alapvetően biztosítottak a kerületben, a nagyobb bevásárlóközpontok és üzletházak többnyire közösségi közlekedés igénybevételével könnyen és gyorsan elérhetők a lakosság számára.

3.7. Önkormányzati gazdálkodás

Belváros-Lipótváros Önkormányzata az évek óta tartó kiegyensúlyozott gazdálkodásnak köszönhetően fokozatosan növekvő költségvetéssel szolgálja a kerület működtetését. Az általános gazdasági tendenciák ugyanakkor az önkormányzati bevételek és kiadások alakulását sem kerülik el, így jelentős visszaesés következett be a bevételek tekintetében a koronavírus-járvány következtében kialakult gazdasági recesszió hatására, 2024-re stabilizálódott a költségvetés.

A bevételek jelentős részét a működési bevételek és a közhatalmi bevételek adják. A közhatalmi bevételekből kiemelkedik az idegenforgalmi-adó bevétel, ami közel 4 milliárd forintot jelentett a 2024. évi költségvetésben. Ezen kívül az építményadó és az iparüzési adó bevételei jelentették a legfontosabb bevételi forrást, egyenként 3,5 milliárd forintot meghaladó összegekkel.

Az önkormányzati költségvetés kiadási oldala – a korábbiakban felsoroltak szerint – jellemzően településüzemeltetési és szociális feladatok ellátására fordítandó, továbbá a személyi jellegű ráfordítások is fontos szerepet kapnak a kiadásokban. A társasházak részére nyújtott támogatások 2020 óta elérték a 2,5 milliárd forintos összeget, amely évenkénti bontásban is jelentős költségvetési tételt jelent.

4. Helyzetértékelés

Az előzőekben bemutatott helyzet alapján kirajzolódtak azok a problémák, konfliktusok melyekre a kerületnek megoldást kellett találnia. Jól láthatóak azok a területek, amelyeket az elmúlt évek intézkedései jól tudtak kezelni, ilyen például az időskorúakról való gondoskodás, szociális ellátás, családbarát és közösség építő intézkedések, forgalomcsillapítás, parkolási helyzet kezelése, tranzit forgalom kiszűrése, zöld és kék szempontok érvényesítése a fejlesztéseknél. Ezeket az újításokat a megszokott minőségű színvonalon kell folytatni. Azonban a folyamatosan változó gazdasági, társadalmi igények, valamint a klímaváltozás hatásai folyamatosan új kihívások elé állítják az Önkormányzatot.

Problémafelvetés	Értékelés és javaslat
Közlekedés	
növekvő forgalom - lakóhelyek, gazdasági funkciók, munkahelyek megközelítése elengedhetetlen	forgalomcsillapítási akcióterv
átmenő forgalom csillapítása szükséges	okos parkolási rendszer
parkolási nehézségek - korlátozott helyek (lakók >< idelátogatók, dolgozók)	okos parkolási rendszer
új eszközök mikromobilitási megjelenése – jogszabályi kezelés nem megoldott	jogszabályban korlátozott
elektromobilitás fejlődése, növekvő háttér infrastruktúra igény >< világörökségi terület	együtt gondolkodás megteremtése
Területhasználati konfliktusok	
változó közterület-használati szokások, új mikromobilitási eszközök megjelenése	jogszabályban korlátozott, szigorú feltételrendszer
sok funkció (gépjármű, kerékpáros-, gyalogosközlekedés, parkolás, vendéglátóteraszok, zöldfelület) - korlátozott rendelkezésre álló terület	jogszabályban korlátozott, szigorú feltételrendszer
Klímaváltozás, környezeti terhelés	
közlekedésből, fűtésből, beruházásokból származó emisszió (zaj-, por-, légszennyezés)	fokozott ellenőrzés és védelem megkövetelése
klímaváltozás hatása - épületek és közterületek hűtése szükséges	innovatív alkalmazástechnika, edukáció
alacsony zöldfelületi intenzitás >< korlátozott rendelkezésre álló terület	innovatív alkalmazástechnika
Épített környezet, városüzemeltetés	
védett épületállomány fenntartása, rekonstrukciója rendkívül költséges >< társasházak anyagi lehetőségei	társasházi pályázati keretösszeg megemlése
társasházak lakó összetételének változása - egyéb szálláshely számának további növekedése	jogszabályban korlátozott, ellenőrzés hatékonyságának fokozása
közterületek üzemeltetése folyamatos kihívás a folyamatosan növekvő turistaforgalom mellett	kapacitásbővítés
Turizmus	
„overturizmus”, túlhasználat (zajszennyezés, szemét)	üzemeltetési infrastruktúra folyamatos fejlesztése és anyagi támogatás szükséges
egyéb szálláshely számának növekedése >< helyi lakosság	jogszabályban korlátozott

5. A Gazdasági Program illeszkedése a területfejlesztés célrendszeréhez

A településfejlesztésben a területi összhang megteremtése, vagyis a különböző területi szintek fejlesztési elképzeléseinek és céljainak kohéziója kiemelkedő figyelmet kap a jövőkép hatékony elérése érdekében.

A területfejlesztési tervekkel való összhang meghatározásához a főváros esetében az Otthon Budapesten Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021-2027 (a továbbiakban: ITS) nyújtja a legaktuálisabb információkat a fővárosi terület- és településfejlesztési elképzelések tekintetében. Jelenleg előkészítés alatt áll a főváros fejlődési irányait hosszabb távon kijelölő fővárosi településtervezés, de annak is főbb elemei építenek a hivatkozott dokumentumban foglaltakra.

Az ITS külön akcióterületként kezeli Budapest historikus városmagját, amelybe a kerület teljes egésze beletartozik. Az akcióterületre megfogalmazott élhető belváros célkitűzéssel összhangban áll a Gazdasági Programban kifejtett stratégiai célok és prioritások mindegyike.

Az akcióterületre meghatározott programok és beavatkozások többsége érinti a kerületet, amelyekre vonatkozóan a kerület is megfogalmazta saját célkitűzéseit. A Belvárosi Duna-part Program egyes elemei megvalósultak, mások előkészítés alatt, tervezési fázisban vannak, amelyekben a kerület lehetőségeihez mérten, minden fórumon képviseli a kerületi lakossági igények és meghatározott fejlesztési szándékok érvényre jutását.

Az Emblemikus Budapesti Tengelyek Program keretében történő Nagykörút megújítására megfogalmazott célkitűzés összhangban áll a kerületi fejlesztési szándékokkal, azonban a megvalósítást szolgáló eszközök tekintetében eltérő álláspontot képvisel a főváros és a kerület. Szintén ehhez a programhoz kapcsolódik a Kossuth Lajos utca megújítása, ami a kerület prioritásai között is szerepel, így a Gazdasági Programban is hangsúlyozott többszereplős együttműködés egyik kiemelkedő példája lehet az önkormányzati ciklus folyamán. A kerület kezdeményezésére a fővárossal együttműködési stratégia kidolgozása indult el a felújítás megvalósítása érdekében, amely példaértékű elhivatottságot tükröz a lakossági érdekek érvényesítése, az élhetőség, a zöld személet mellett a békés egymás mellett élés jegyében.

A Városháza Tömb Program révén megvalósítani kívánt Városháza park kialakítása a kerület településközponti szerepét erősíti, a funkcionális keveredés fokozódását szolgálja, ami megfelelő keretek között a kerület lakossága számára is pozitív hatást gyakorolhat a zöldfelület intenzitás javulása esetében.

Az Egészséges Utcák Program által megvalósítani kívánt közterületi beavatkozások szempontrendszer hosszú ideje részét képezi a kerületi fejlesztéseknek, így az Önkormányzat által megvalósított beruházások példaértékű projektekként szolgálhatnak a program keretében létrejövő közterület-alakítások számára.

A Pesti Fonódó Villamos Program a villamoshálózat összekötését célozza a Bajcsy-Zsilinszky úton. A Gazdasági Programban is célzott településszerkezetet meghatározó tengelyek

revitalizációjának részeként értelmezhető beavatkozást előkészítő tervezést a kerület szakmai támogatás nyújtásával segíti.

A készülő fővárosi településteranggal való összhang megteremtése érdekében az Önkormányzat véleményezési jogkörét aktívan felhasználva segíti a kerületi és a fővárosi beavatkozások, fejlesztési célok koherenciájának megteremtését.

A Gazdasági Program az Európai Unió által megfogalmazott célkitűzéseken túl a 2013 februárjában elfogadott, Budapest 2030 – Hosszú távú városfejlesztési koncepcióval összhangban készült. A koncepcióban megfogalmazott tematikus célok jelentős része érinti a kerületet, így azok megvalósulása Belváros-Lipótváros számára kiemelten fontos. A kerület tematikus célokban való érintettségét az 1. táblázat mutatja.

1. táblázat: Belváros-Lipótváros szerepe Budapest 2030 célkitűzéseinek teljesülésében

A táblázatot a Főépítész Iroda szerkesztette a Budapest 2030 – Hosszú távú városfejlesztési koncepció és az elfogadott Belváros-Lipótváros Integrált Településfejlesztési Stratégiája alapján

Budapest 2030 tematikus cél	Belváros-Lipótváros érintettsége	Belváros-Lipótváros szerepe a cél teljesülésében
1. Kezdeményező városfejlesztés	részleges	1.1. Infrastruktúrafejlesztések megvalósítása, jogi szabályozások felülvizsgálata, információs rendszerek támogatása adatszolgáltatással, fővárosi koordinációs szerep segítése 1.3. Szervezeti hatékonyság növelése, kooperáció a fővárosi intézményrendszerrel 1.7. Lokális, önszerveződő együttműködések támogatása
2. Partnerség – a közös jövő tervezése a térségben és országosan	részleges	2.7. Kerékpáros hálózat kialakítása, fejlesztése és fenntartása 2.8. Településközi hajóforgalomban a megközelíthetőség biztosítása
3. Egységes Budapest	teljes	3.1. Együttműködési megállapodás létrehozása a fővárossal 3.2. Fővárosi egyeztetési platformon való aktív részvétel és érdekképviselet 3.3. Egységes „brand” alapján történő arculatfejlesztés – településképhez való illeszkedés figyelembevételével 3.4. Monitoring és nyilvántartási rendszer működtetése a versenyképesség erősítése érdekében 3.5. Tudásközpont támogatása a meglévő szakmai tapasztalatok átadásával
4. Budapest nemzetközi és európai szerepének erősítése	részleges	1.1. Testvérvárosi kapcsolatok erősítése, együttműködési megállapodás a városvezetők között 4.4. Partnerség kialakítása a város egyetemeivel, kutatóközpontjaival a városüzemeltetés, városfejlesztés hatékonyságának növelése érdekében 4.5. Történelmi eseményekhez kapcsolódó emlékpontok kataszterének elkészítése, az emlékhelyek, emlékművek folyamatos karbantartása, kezelése 4.6. Jelenlevő nemzeti kulturális hagyományok támogatása

Budapest 2030 tematikus cél	Belváros-Lipótváros érintettsége	Belváros-Lipótváros szerepe a cél teljesülésében
		4.8. Ösztönzés a turisztikai szolgáltatások színvonalának emelésére, turisztikai marketing kidolgozása
5. Egységes környezeti feltételek megteremtése	részleges	5.1. Társasházak számára kiírt „Zöld pályázat” 5.2. Vízparti rekreáció segítése, a Duna gyalogos megközelíthetőségének javítása. Közösségi részvétel erősítése a zöldterületi fejlesztéseknél 5.3. Közterület-használati szabályok felülvizsgálata 5.4. Sportlétesítmények építése, gyalogos elsőbbségű közterületi fejlesztések 5.6. Termásvíz hasznosító beruházások megvalósítása 5.7. Közlekedési rendszer felülvizsgálata és célforgalom támogatott átszervezése 5.9. Szemléletformálás a keletkező hulladék mennyiségének csökkentése érdekében 5.12. Köztisztaság javítása érdekében többletforrások biztosítása
6. Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás	részleges	6.1. Zöldfelületek minőségi javítása, vízfelületek alkalmazása közterületeken, alternatív zöldfelületek alkalmazása (zöldtető, zöldhomlokzat, egyéb...) 6.2. Épület felújítások támogatása, komplex térinformatikai rendszer kialakítása és üzemeltetése a hatékony városvezetés érdekében 6.7. Távfűtő rendszerek korszerűsítésének támogatása, társasházak bekapcsolása a rendszerbe 6.8. Távhűtő rendszerek támogatása, a városkép megőrzése és a klímavédelem céljainak elérése érdekében 6.9. Gyalogos felületek, forgalomcsillapított zónák kialakítása 6.10. Elektromos közlekedési eszközök infrastrukturális feltételeinek megteremtése 6.11. Lakossági szemléletformáló programok indítása különböző korosztályok számára célzottan
7. Egyedi városkarakter érték alapú megőrzése és fejlesztése	részleges	7.1. Magas színvonalú közterület-felújítási projektek kivitelezésének folytatása 7.2. Védett értékek kataszterének pontosítása, az érték megőrzésben a magánszektor ösztönzése 7.8. Közterületek komplex elemzése 7.9. A minőségi építészet, kertépítészet iránti igény kinyilatkoztatása, elvárások egyértelmű meghatározása 7.10. Fiatal építészek bevonása a fejlesztések szakmai előkészítésébe
8. A Dunával együtt élő város	Fővárosi kompetencia	
9. Hatékony és kiegyensúlyozott város szerkezet – kompakt város	részleges	9.4. Közterületek gyalogospreferenciájú területeinek kialakítása 9.11. Egységes, esztétikus, városarculathoz illeszkedő közterületi információs rendszer kialakítása, célforgalom támogatott közúti forgalomcsillapítás, funkcionális sokszinűség megőrzése 9.14. Épület felújítási támogatási rendszer, a lakókörnyezet minőségi javítása érdekében

<i>Budapest 2030 tematikus cél</i>	<i>Belváros-Lipótváros érintettsége</i>	<i>Belváros-Lipótváros szerepe a cél teljesülésében</i>
10. A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei	nem releváns	
11. Intelligens mobilitás	Fővárosi kompetencia, részleges érintettség	11.1.-11.5. Fővárosi kompetencia 11.9. Meglevő közterületek gyalogos-, kerékpárosbarát átalakítása 11.10. Gyalogos felületek minőségi és mennyiségi fejlesztése 11.11. Kerékpár tárolás biztosítása, kerékpáros közlekedés fejlesztése 11.12. Védett övezetek bővítése, célforgalom támogatott közúti közlekedés biztosítása 11.13. Parkolási rendszer újragondolása, parkolási szabályozás és gazdálkodás javítása
12. Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	részleges	12.2. Információáramlás elősegítése és a hiányosságok feltérképezése 12.4. Fejlett online információs bázis kialakítása a folyamatok átláthatóságának biztosítására 12.5. Környezetkímélő elvek gyakorlati alkalmazása a településfejlesztésben és településüzemeltetésben 12.6. Turisztikai fogadási feltételek javítása – a lakossági érdekek tiszteletben tartásával 12.7. A kerület örökségeinek interaktív bemutatása 12.8. Kerületi városmarketing fejlesztése
13. Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	teljes	13.1. Értékkataszter készítése, térinformatikai rendszer kiépítése és folyamatos karbantartása a hatékony kerületi vezetés érdekében 13.2. Ingatlanguzdealkodási stratégia kialakítása, pontos vagyonynyilvántartás vezetése 13.3. A köztulajdon felelős fenntartása és működtetése 13.4. Energiahatékony technológiák alkalmazása a tervezéstől az üzemeltetésig 13.5. Városi infrastruktúra-fejlesztési alap létrehozása
14. A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	teljes	14.1. Épített örökség fokozott védelme és az értékek megőrzése 14.2. Kulturális intézmények elérhetőségének és láthatóságának javítása 14.3. Belváros-Lipótváros kulturális értékeinek bemutatása és az értékmegőrzés támogatása 14.4. Hagyományos és kortárs kultúra értékeinek megjelenítése köz- és nyilvános tereken
15. Humán szolgáltatások optimalizálása	teljes	15.1. Az oktatás minőségének javítása a technikai háttér és a megfelelő környezet biztosításával 15.2. Egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, prevenció elősegítése, valamint a veszélyeztetett csoportok ellátáshoz való hozzáféréseinek biztosítása 15.3. Az idősellátás szolgáltatásainak bővítése 15.4. Az igények sokféleségéhez való alkalmazkodás a közterület fejlesztésekben, az akadálymentesítés előtérbe helyezése 15.5. A közbiztonság fejlesztése, a közösségi együttélés szabályainak meghatározása és betartatása

<i>Budapest 2030 tematikus cél</i>	<i>Belváros- Lipótváros érintettsége</i>	<i>Belváros-Lipótváros szerepe a cél teljesülésében</i>
16. Igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése	teljes	16.1. Önkormányzati bérlakás rendszer fejlesztése, a lakófunkció megőrzésének támogatása 16.2. Energiahatékonyságot és megfizethetőséget javító beruházások támogatása 16.3. Ingatlanok lakófunkció megőrzésének támogatása 16.5. A megfizethetőség és élhetőség javítása, a lakosság kicserélődésének mérséklése
17. Befogadó, támogató és aktív társadalom	teljes	17.1. Multikulturális környezetből fakadó konfliktusok kezelése és csökkentése 17.2. A fiatal lakosság helyben maradását célzó intézkedések 17.3. Diszkrimináció-mentesség minden társadalmi csoport számára 17.4. Lakóközösségek ösztönzése, a közösségi élet tereinek megteremtését elősegítő támogatás 17.5. Időskorúak ellátását biztosító rendszerek fejlesztése 17.6. Aktív életkort növelő intézkedések előtérbe helyezése minden fejlesztésben 17.7. A munkaképes korúak helyben foglalkoztatásának elősegítése, az atipikus foglalkoztatási formák segítése 17.8. Életszakaszokhoz, családformákhoz igazodó lakhatási formák támogatása, a lakosság megőrzésének figyelembevételével

6. Stratégiai célok és irányok

Az Önkormányzat jövőképe szerint Belváros-Lipótváros a világörökségi területhez méltó, élő és élhető városrész, a lakossági, városközponti és turisztikai szolgáltatásokat magas minőségben biztosító, értékőrző, ugyanakkor az innovatív települési megoldásokat alkalmazó, aktív és hosszantartó élet feltételeit megteremtő, társadalmilag, gazdaságilag és környezeti szempontok szerint is fenntartható kerület.

Belváros-Lipótváros a főváros és az ország központjaként, a világörökségi terület kimagasló építészeti és történeti értékeivel nemzetközileg is vonzó turisztikai célpont és vegyes városközponti terület. Az épített örökség megőrzésével és folyamatos korszerűsítésével, a zöldfelületi rendszer bővítésével a fővároson belül is vonzó, élhető lakóterület, a klímaváltozás hatásaira aktívan reagáló, innovatív megoldásokat használó, értékőrző városrész. A gyalogos és kerékpáros közlekedés elősegítésével, az aktív mobilitás támogatásával, az átmenő forgalom minimumra való csökkentésével az egészséges utcák létrehozásával dinamikus fejlődik. Az életminőség javításával a hosszan tartó aktív életmódot támogató, generációkon átívelő, minőségi lakhatási lehetőségeket biztosító városrész a diverz lakónépesség gyarapodását erősíti. A kiskereskedelem és a vendéglátás minőségi hálózatának fejlődésével, az alulhasznosított ingatlanok igénybevételével a helyi gazdasági élet dinamikus bővülésének köszönhetően a fenntartható önkormányzati gazdálkodás is biztosított.

A települési jövőkép elérése érdekében szükséges meghatározni a rövid, közép- és hosszú távú területi, tematikus és ágazati fejlesztési célok rendszerét, bemutatni a célok jövőképpel és

egymással való összefüggését. A fejlesztési célok mindegyike levezethető a jövőképpen megfogalmazott szándékból, ezért az egyes célok megfogalmazásához a jövőképet kell alapul venni.

6.1. Belváros-Lipótváros a világörökségi területhez méltó, élő és élhető városrész

Belváros-Lipótváros az 1972-ben elfogadott világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló UNESCO egyezmény és a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény alapján világörökségi terület 1987 óta. A világörökségi terület bővítésére 2002-ben került sor, amely a kerületen kívül fekvő Andrássy út és Hősök tere környezetének felvételét jelentette. A világörökségi területhez méltó megjelenés a városépítészeti, építészeti és tájépítészeti minőségben gyökerezik, ugyanakkor rendkívül fontos a státuszhoz illő magas fenntartási és üzemeltetési színvonal is. Ehhez kapcsolódva jelenik meg az élő és élhető városrész célkitűzés, hiszen az építészeti örökség méltó megőrzésében fontos szerepet kap a használat, hasznosíthatóság kérdésköre. A fejlesztések célkitűzéseivel el kell kerülni a kerület lakosságának elvándorlását, a városrész kiürülését. Az élhetőség javítása során előtérbe kell helyezni – az épített örökség védelme mellett – a vegyes területhasználatból adódó igények kielégítését is.

6.2. Lakossági, városközponti és turisztikai szolgáltatások magas minőségben történő biztosítása

A kerületben egyszerre koncentrálódik a lakó, a városközponti és a turisztikai funkció, amely számos kihívást jelent a településfejlesztés során. A különböző igények kielégítése és ezek összehangolása számos településfejlesztésben érdekelt fél feladata, amelyek összehangolását az Önkormányzat koordinálja. A városi szolgáltatások sokszínűségének biztosítása nem zavarhatja a meglévő funkciókat, kialakításában, működésében illeszkednie kell a település kialakult használati szokásaihoz. A lakossági szolgáltatások megtartása és minőségi fejlesztése mellett a turisztikai szolgáltatások minőségi javítását és bővítését szükséges elérni, a kerület kiemelkedő turisztikai potenciálját felhasználva. A fenntartható és élhető város megteremtésében fontos a gazdasági fenntarthatóság kérdése, ugyanakkor számolni kell a turizmus okozta többletterhelés ellensúlyozásának igényére is. A „túlturizmus” jelenségét elkerülendő meg kell határozni azt az egyensúlyi állapotot, ahol a turizmus bővülése nem jár a kerület lakófunkciójának elvesztésével. A gazdasági és társadalmi szolgáltatások alapvető igényeit és a város működését biztosító közműhálózat kiemelten kezelendő fejlesztési területet jelent.

6.3. Értékőrző, ugyanakkor az innovatív települési megoldások alkalmazása

Az értékőrzés több szempontból kapcsolódik a világörökségi státusz meglétéhez. Az épített örökség védelme Belváros-Lipótváros kiemelt fejlesztési célterülete. A kerület folyamatos és dinamikus fejlődését úgy kell biztosítani, hogy az a meglévő és jelentős eszmei és anyagi értéket képviselő védelem alatt álló ingatlanállomány méltó hasznosítását segítse. Az értékőrzés a kulturális tradíciók iránti tiszteletet jelenti, amely a nemzetközi, nemzeti és helyi kultúra fontos ékköve. A főváros és az ország egyik legrégebben lakott helyeként a települési tradíciók – a jelenlegi ismeretek alapján – a mintegy kétezer éves múltban gyökereznek, számos kulturális

terület többszáz éves történelme fonódik össze a kerület történetével. A hagyományok tisztelete mellett a folyamatosan és egyre gyorsuló ütemben változó igényekre és kihívásokra aktívan reagáló, a nemzetközi és hazai innovációkat hasznosító települési megoldások is előtérbe kerülnek, amelyek lehetnek műszaki jellegű vagy társadalmi-gazdasági problémákra reflektáló újítások.

6.4. Aktív és hosszantartó élet feltételeinek megteremtése

Az aktív és hosszantartó élet segítésében, a különböző korosztályok szükségleteit és igényeit kielégítő szolgáltatásokat, valamint az aktív életmódot támogató megoldások sorolhatóak. Az egészséges életmódra nevelés már kisgyermekkorban kezdődik, ezért a közparkok fejlesztése mellett kiemelt fontosságú a játszóterek fejlesztése és az óvodák bővítése a mozgást segítő funkciókkal. Az iskolai sportolási lehetőségek támogatása és az aktív mobilitásra ösztönzés a kerület stratégiai célja kell legyen. Az aktív mobilitási formák az ehhez kedvező feltételek biztosításával elősegítendőek a környezeti terhelés csökkentése és az egészséges életmód támogatása jegyében. Az idős és szépkorú lakosság életminőségének javítását a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a szolgáltatási csomag folyamatos bővítésével továbbá a köz és közhasználatú területek akadálymentességének megteremtésével támogatja a kerület, amelyben épít az innovatív technikai eszközökre, megoldásokra.

6.5. Társadalmilag, gazdaságilag és környezeti szempontok szerint is fenntartható kerület

Belváros-Lipótváros számára a fenntarthatóság alapvető kérdés, a fejlesztések során figyelembe kell venni a fogalom több dimenzióját is. A társadalmi fenntarthatóság segítése a kerület számára a fiatalabb lakosság bevonását, a fiatal családok támogatását jelenti. A városközponti terület a 15 perces város szükségleteit szinte teljes mértékben kielégíti, ami a családok és a gyermeke-nevelés számára is ideális környezetet teremt. Az elsősorban a közúti átmenő járműforgalom nagyságából adódó környezeti terhelés csökkentésével, a környezeti fenntarthatóság biztosításával a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság alapja is megteremthető. A gazdasági fenntarthatóság a hosszútávon megőrizhető racionális gazdálkodást jelenti, amelynek része a vagyonnal való gazdálkodás és a megfelelő bevételek biztosítása.

7. Prioritások

A Gazdasági Program céljainak eléréséhez a prioritások, azaz a beavatkozási területek pontos meghatározása szükséges. A célokhoz rendelt prioritások egymással is összefüggnek, így több cél együttes teljesülését szolgálják.

A Gazdasági Program számára a prioritások meghatározása kulcsfontosságú elem. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény előírja a települési önkormányzatok számára, hogy az ellátások színvonalának javítását tervszerű elköteleződés mellett programalapon végezzék.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata folytatja az évek óta megkezdett és számos szakmai elismeréssel, valamint jelentős társadalmi támogatottsággal rendelkező fejlesztéseket a

szociálpolitika és a település fizikai megújulásának terén. Mindemellett a vagyongazdálkodást és a városüzemeltetést érintő fejlesztéseken túl a szolgáltató önkormányzat keretében egyéb területeken is fejlődést kíván elérni.

A következő évek egyik legfontosabb feladata lesz, amely az Önkormányzat fejlesztési irányait alapvetően meghatározza, a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény szerinti településtervek elkészítése. A településfejlesztési és településrendezési tervekben álló dokumentáció a kerület számára a következő évtizedet meghatározó fejlesztési elképzelése lesz. A településtervek elkészítése alapos tervezést és előkészítést igénylő folyamat, ezért a prioritások között szerepel az önkormányzati ciklus végéig.

A szociálpolitika területén egyre bővülő támogatási rendszerrel kívánja segíteni az Önkormányzat a kerületi lakosság életminőségének javítását. Az anyagi támogatások mellett pedig a különböző korosztályok számára szóló programok, események és szolgáltatások fejlesztése zajlik. Előkészítés alatt áll a Belvárosi Közösségi Tér funkcióinak bővítéséhez igazodó átalakítás, ami a szolgáltatási színvonal növelése mellett a programok és lehetőségek bővítését célozza minden korosztály számára elérhető módon.

A gyermekvédelem területén tovább kívánja bővíteni az Önkormányzat a helyi óvodai ellátás lehetőségeit, a szolgáltatások számának növelését. Ehhez kapcsolódóan a közterületi játszótérek színvonalának javítása, minőségi, korszerű, biztonságos és befogadó létesítmények kialakítása kiemelt célként jelenik meg a fejlesztési programban.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata továbbra is elkötelezett a társasházak minőségi, értékőrző megújításának támogatásában, ezért a hatékonyan működő társasházi pályázaton biztosított lehetőségek mellett egyéb módon is segíteni kívánja az örökségvédelmi feladatok teljesülését. Ehhez kapcsolódóan innovatív módon a tudásmegosztásra koncentrálna, egyetemekkel szakmai kapcsolatot és együttműködést kialakítva szeretné segíteni a társasházak megújítását.

Prioritásként került meghatározásra a közterületek és zöldfelületek revitalizációja, különös tekintettel a településszerkezetet meghatározó tengelyek és csomópontok kortárs településfejlesztési elvek mentén történő átalakítására. Ebben kulcsfontosságú tényezővé válik a különböző szereplőkkel (állam, főváros, lakosság, magánszféra) történő hatékony együttműködés megteremtése.

A parkolási problémák további enyhítése érdekében a közeli mélygarázsokban, parkolóházakban egyre több férőhelyet igyekszik biztosítani az Önkormányzat a kerületi lakosság számára.